

Gradisov vestnik

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

DELAJSKI SVET PODJETJA SPREJEL GOSPOD ARSKI NAČRT ZA 1963

Poglavitno: čim več s čim manj naporov

Na VIII. rednem zasedanju dne 28. II. 1963 je DS podjetja obravnaval in sprejel gospodarski načrt za leto 1963. Po tem gospodarskem načrtu naj bi poslovne enote našega podjetja letos ustvarile skupno realizacijo 13.890.000.000 din. To je za okrog 14,5 % več, kot je predvideval plan za leto 1962, in za ca. 7 % več, kot je znašala realizacija za leto 1962. V tabeli na str. 4 je razvidno, kako se predvidena realizacija deli na posamezne poslovne enote.

Predvidena realizacija se deli na realizacijo poslovnih enot gradbenih (10.800 milijonov din) in obratov (3090 milijonov din). Ze sklenjene gradbene pogodbe zagotavljajo realizacijo gradbenih poslovnih enot v znesku več kot 7.330.000.000 din ali 68 % plana teh poslovnih enot. Ze iz tega podatka sledi, da je v začetku letošnjega leta situacija na tržišču zadovoljiva in da velik procent že sklenjenih pogodb zlasti po nekaterih poslovnih enotah daje slutiti, da obstaja možnost ne samo za izvršitev, temveč tudi za prekoračitev plana. Tudi za dela, ki sicer s pogodbami še niso zagotovljena, so skoraj povsod že na vidiku naročniki, centrala podjetja in uprave poslovnih enot pa že iščejo z njimi stikov. Med temi deli je vsebovana tudi realizacija, ki jo bomo ustvarili z deli v inozemstvu, kjer bi se v letošnjem letu vsekakor morali pojaviti.

Od celotne realizacije 13.890 milijonov din odpade na storitve in to na lastne storitve (grad. dela) 10.242 milijonov dinarjev in 3648 milijonov na tuje storitve (obrtiška dela). Največji procent realizacije odpade na obrtniška dela na GV Ljubljana (41 %), potem Ljubljana-okolica (36 %), GV Rayne (35 %), gradbišče Kranj (34,4 %). Pri ostalih pa je ta procent manjši. V glavnem je odstotek obrtniških del v gradbenih poslovnih enotah visok zato, ker gradimo precej stanovanjskih stavb in ker je veliko zaključnih del, ki navadno niso donosna. To pa ne velja za gradbišče Ljubljana-okolica, kjer obsegajo tuje storitve v glavnem jedneno konstrukcijo industrijske hale.

Poleg celotne realizacije in lastnih storitev je najvažnejši element našega plana produktivnost. S produktivnostjo v našem planu označujemo gradbeno realizacijo na efektivno uro. Na ta količnik vplivajo poleg čistega delovnega učinka najrazličnejši činitelji, ki kvarijo jasno sliko in onemogočajo natančnejšo primerjavo posameznih poslovnih enot med seboj. Dobre cene, delo z mnogo dragega materiala, uporaba velike mehanizacije, uporaba montažnih elementov, ki jih dobavlja tuji dobavitelj, to so elementi, ki povzročijo, da je »produktivnost« visoka brez posebnih zaslug kolektiva. Slabe cene, mnogo zaključnih del, kjer se vgrajuje le malo materiala, pretežno ročno delo dajejo nizko »produktivnost«, zopet brez krivde poslovne enote. Vendar, zlasti pri velikih poslovnih enotah, kot je večina naših, ki imajo približno enaka dela, ta pokazatelj

kljub vsem pomanjkljivostim le odraža precej točno podobo, kako je z dejansko produktivnostjo posameznih enot. Napori naše planske in statistične službe bi morali biti usmerjeni v to, da bi posamezne vplive na ta pokazatelj čim bolj opredelili.

Prav ta pokazatelj je med najvažnejšimi v našem planu in služi za kritično in samokritično oceno uspešnosti enote. V našem planu je postavljena produktivnost za posamezne enote po analizi dosedanjega dela, vrsti del in v sporazumu z njo kot njena obveznost. V glavnem pa lahko ugotovim, da so številke postavljene nizko in da imajo vse poslovne enote resnično možnost produktivnost povečati nad planirano z razmeroma malo naporom. Povečati produktivnost pa pomeni ukiniti vsako nepotrebno delovno mesto, postaviti organizacijo tako, da bo količina živega dela čim manjša. To pomeni pravočasno preskrbo z materialom in, kjerkoli je to mogoče, delavca zamenjati s strojem. Ta pokazatelj je tisti, ki naj točno usmeri napore organizatorjev proizvodnje in organov upravljanja. Vsi ostali pokazatelji so več ali manj rezultati uspehov na področju boja za visoko produktivnost.

Ce postavljene plan lastnih storitev delimo s produktivnostjo, dobimo število efektivnih ur, ki so potrebne za ustvaritev postavljene plana. Ce potrebnim efektivnim uram dodamo ure tako imenovanih nadomestil (boleznine, dopusti itd.), dobimo skupno število potrebnih ur.

Tudi odnos med efektivnimi in celotnimi urami se po poslovnih enotah zelo razlikuje in varira od 7,9 do 10,5 %. Zato je tudi ta pokazatelj lahko predmet analize in usmerjanja naporov poslovne enote. Ce celotno število potrebnih ur delimo z urami, ki jih povprečno vsak delavec v enem letu napravi, dobimo povprečno potrebno število

delavcev. Ko smo sestavljali predloženi plan, smo ugotavljali letno število ur na delavce za lansko leto in ugotovili, da je to število po enotah zelo različno, saj odpade na Ravnah na delavca 2660 ur, na Jesenicah in v Kranju 2340, na gradbišču Ljubljana-okolica pa celo samo 2203 ure. To lahko pomeni na eni strani veliko nadurnega dela,

na drugi pa tudi veliko boleznin in dopustov, pa tudi neupravičenega izostajanja z dela. Optimalno število ur na leto na delavca znaša okrog 2300 do 2480, brez nadur.

Naslednja tabela kaže, koliko vseh ur odpade na zaposlenega v posamezni poslovni enoti, in pa, koliko ur predvidevamo na posameznika letos.

	Ur na delavca v letu 1962	plan 1963
GV Ljubljana	2442	2450
GV Maribor	2650	2600
GV Celje	2506	2506
GV Jesenice	2538	2400
GV Celje	2660	2600
gradbišče Ljubljana okolica	2203	2400
gradbišče Koper	2395	2400
gradbišče Kranj	2350	2400
Kovinski obrati Ljubljana	2650	2600
Kovinski obrati Maribor	2590	2590
Strojno prometni obrat	2530	2530
Lesni obrati Skofja Loka	2440	2440
Obrat gradbenih polizdelkov	2560	2500

Zakaj so v posameznih poslovnih enotah številke v prvi koloni tako različne, naj organi upravljanja enote sami ugotove in ukrepajo!

Tako dobljeno povprečno število potrebnih delavcev primerjamo s številom delavcev, ki so jih posamezne poslovne enote imele letos januarja na spisku. Ker je število zaposlenih januarja običajno najmanjše v vsem letu, vidimo, da imajo ponekde celo preveč zaposlenih, druge pa potrebujejo le malo novih. Relativno največ jih potrebuje gradbišče Kranj, ki je sicer v zadnjih mesecih lanskega leta zelo zmanjšalo število zaposlenih.

Odnosi realizacije — produktivnost — potrebno število zaposlenih so v predloženem planu za vse enote postavljeni tako, da so povsod delavcem zagotovljeni vsaj isti osebni dohodki kot lani, ponekod pa precej višji. Nadaljnje povečanje pa je odvisno predvsem od dohoda gospodarjenja in organiza-

cije dela na poslovnih enotah. Poleg priloženega tabelaričnega pregleda je bil članom delavskega sveta predložen besedni del planskega elaborata. Iz tega elaborata so razvidni razni organizacijski ukrepi, investicije v osnovna sredstva in družbeni standardi ter kadrovska problematika po posameznih poslovnih enotah.

Gradbeno vodstvo Ljubljana ima centralno betonarno in predvideva seliti svojo operativno bazo na teren centralnih obratov. Proučuje ekonomiko centralne maltarne.

Gradbeno vodstvo Maribor je lani dobilo v svoji bazi progo za prednapeti beton, ki jo misli urejevati dalje.

Gradbeno vodstvo Celje bo urenilo centralno betonarno, če bo dobilo primeren teren.

Gradbeno vodstvo Jesenice nadaljuje graditev baze in dobi stroj za izdelavo blokov iz žlindre.

(Nadalj. na 4. strani)

Dan žena

Osmi marec, dan, kakršni so vsi drugi. Toda prav ob tem dnevu posvetimo nekaj misli vsem tistim, ki jim doma in v okolici še prenekaterikrat ne priznamo enakopravnega mesta, češ, kaj boš, saj je ženska.

Dooje stvari je, o katerih se velja pogovoriti: kaj moramo vsi skupaj storiti, da bo ženska pri nas zares enakopravna, da ta v ustavi zapisana pravica ne bi ostala bolj na papirju; in drugič, kaj morajo ženske same storiti, da bi bile enakopravne.

Prav zares samo s tem, da smo po zakonih dali ženskam enakopravnost, še ni dosti storjenega, četudi je tudi to v primeri s tem, kar je drugod po svetu, ko se morajo ženske za tako priznanje še zelo boriti, vendarle dosti. Ženska bo res enakopravna, kadar bo ekonomsko enakopravna, se pravi, kadar ji bo omogočeno, da bo zaposlena in da bo hkrati urejeno družinsko življenje. Torej je treba predvsem ustvariti take pogoje, da bo ženska kolikor toliko rešena gospodinskih opravkov, se pravi, da jih mehaniziramo, organiziramo proizvodnjo na pol pripravljene hrane, na široko razvijemo najrazličnejše servisne službe v pomoč gospodinjstvu, dalje, moramo odpreti čimveč otroških varstvenih ustanov itd. itd. Sele v takih razmerah se lahko ženska zares in povsem posveti poklicnemu delu, ne da bi jo skrbelo, kaj je ta čas doma z otroki, kaj bo dala opoldne v lonec, kdo bo skuhal kosilo, ker morajo otroci v šolo in podobno. Vse to pa so stvari skupnosti. Pa ne neke skupnosti v oblakih, neke neznane skupnosti, temveč kar vsakega delovnega kolektiva posebej, tudi Gradisovega. Tudi pri nas bi morali več misliti na to, kako bi omogočili zaposlenim ženskam, da bi enakopravne sodelovale v družbenem življenju našega kolektiva in ne da bi jim bilo treba precej po delu teči, češ moram kuhati kosilo, ne morem na sestanek, ker nimče ne varuje otrok, itd., da komunite niti ne omenim.

No, in drugo vprašanje, o katerem se kaže pogovoriti: da si bo ženska pridobila enakopravno mesto v družbi in kolektivu, si mora tudi sama prizadevati v tej smeri. To pomeni, da mora skrbeti za nenehno spojo izobrazbo, da bo v proizvodnji z znanjem enakopravna, s svojo sposobnostjo in dalje, da ne bo bežala pred odgovornostjo, kadar je treba prevzeti kako družbeno nalogo. Torej več zaupanja same vase.

Rešitev tega problema je dolgotrajen proces, ki ga pa ne bomo rešili niti samo s prepričevanjem z govorjenjem o »ženskem« problemu, temveč le z nenehnim prizadevanjem in temeljitim prelomom v prizadevanjih za to, da ženska dejansko osvobodimo, kajti res je močno neskladje med položajem, ki ga imajo ženske danes pri nas že v proizvodnji, in med položajem, ki ga imajo ženske v družbi, če ne rečem celo v družini. Dosti hitreje pa bi reševali vsa ta vprašanja, če bi ženske same v organih delavskega samoupravljanja postavile na dnevni red tista vprašanja, ki jim onemogočajo aktivnejše družbeno udejstvovanje in jim krajšajo prosti čas.

Glavni pomol z vsidrano ladjo v Poreču. V malih lesenitnih hišicah brez kurjave pa je bilo tudi v tem času ca. 40 naših delavcev... Beri članek na 6. strani

drobne vesti

Ob jubileju našega glavnega direktorja
ing. Hugo Keržana

Na MNOGA LETA

■ **Ljubljana** — Na zadnji seji sindikalne podružnice so razpravljali o higienskotehnični službi gradbenega vodstva Ljubljane. Tehnični pomočnik Josip Lipovec je poročal o delu varnostne službe ter med drugim poudaril, da bodo morali biti v prihodnje delovodje, kot tudi sami delavci bolj zainteresirani za varnost pri delu, kajti večina manjših nesreč je posledica osebne nepazljivosti pri delu.

■ **Belško polje** — Kljub hudemu mrazu so naši delavci na Belškem polju na Jesenicah uspešno zabetonirali nadvoz. Z betoniranjem so pričeli 15. februarja ob 7. uri zjutraj in delali brez prekinitve do 16. februarja do 16. ure. Vgrajili so okrog 300 m³ betona.

■ **Beograd** — Industrija motorjev in traktorjev Beograd je skonstruirala novo vrsto fasadnih odrov. Demonstraciji v Beogradu je prisostvovalo 200 gradbenih strokovnjakov iz vse države. To so novi univerzalni fasadni odri z višino 12, 22, 30, 40, 50 in 60 metrov ter z 12 kombinacijami.

■ **Ljubljana** — Gradbeno vodstvo Ljubljane je zaradi boljše koordinacije dela, medsebojnega sodelovanja, predvsem pa zaradi boljše poznavanja zakonskih predpisov in organizacije dela organiziralo redne tedenske sestanke tehničnostrokovnega kadra, šefov posameznih oddelkov, predsednikov svetov ekonomskih enot in predsednikov sindikalnih podružnic. Sestanki so obvezni za ves strokovni kader. Sestanki trajajo do štiri ure. Odgovorni referent na kratko poroča, nato pa se razvije razprava.

■ **Ravne na Koroškem** — Dne 1. marca 1963 je bila na Ravnah redna letna konferenca osnovne organizacije ZK. V novi sekretarij so predlagali: Feliksa Kvara, Stanka Kostanjevica, Marjana Orliča, Ivana Mlakarja, Antona Sampla, Toneta Zaletelja, Jurija Bosilja, Rudija Benka in Franca Capla.

■ **Zalog** — Odgovorni referent gradbišča in člani sindikalne podružnice so pretekli mesec znova obiskali obolele člane kolektiva: Ljuba Kurenta, Mehmeda Kadirića, Abaza Sinanovića, Franja Pintarića in druge. Ponesrečence pri delu pa je sindikalna podružnica obdarovala s po 5.000 dinarji.

■ **Kovinski obrati Ljubljana** — Zaradi reorganizacije centralnih obratov v Ljubljani je sindikalna podružnica na zadnji seji formirala nov izvršni odbor, ki šteje 11 članov. Za predsednika sindikalne podružnice kovinskih delavnic in strojno prometnega obrata je bil izvoljen Jože Karun. Ostali člani pa so: Peter Curk, Ada Senčur, Ignac Koren, Anton Zajc, Avgust Filipič, Edo Vehovec, Ivanka Leban, Franc Kovič, Vinko Irman in Tine Manfreda. Za predsednika nadzornega odbora pa je bil izvoljen Janko Košir.

Naš glavni direktor ing. Hugo Keržan je 8. marca letos dopolnil 50. leto — po domače temu pravimo »srečal se je z Abrahamom«.

Slavljenec se je rodil 8. marca 1913 v Ljubljani. Skromne razmere v rodbini so ga že v mladih letih seznanile s trdo realnostjo življenja in ga navadile marljivo delati. Že leta 1937 najdemo 24-letnega Huga med diplomanti gradbene fakultete v Ljubljani. Takoj po končani diplomni se je mladi inženir zaposlil pri »Stavbni družbi«, kjer je delal na rekonstrukciji ceste Kočevje—Brod, nato pa pri firmi Ing. Umek. Tu je delal pri gradnji mostu čez Savinjo pri Nazarju in v Elektrarni Trbovlje.

Okupacija ga je leta 1941 zatekla v Trbovljah, kjer je ostal do decembra, nato pa skrivaj pobegnil čez bivšo nemško-italijansko mejo v Ljubljano. Tu je bil več mesecev brez zaposlitve, nato pa je dobil delo v papirnici Vevče. Kot zaveden in napreden Slovenec se je med okupacijo opredelil za narodnoosvobodilno gibanje in aktivno podpiral Osvobodilno fronto.

Takoj po osvoboditvi ga najdemo že na vodilnih mestih, saj je porušena domovina nujno klicala sposobne strokovnjake. Izkušnje, ki si jih je pridobil že pred vojno kot stavbovoda, statik konstruktor in vodja gradbenega oddelka, je lahko v polni meri izkoristil šele po vojni, ko je že prvega januarja 1946 prišel v naše podjetje. Kmalu so mu bile zaupane odgovorne naloge, zlasti pri izgradnji novih objektov, Železarne v Zenici, gradnje hidroelektrarne Moste itd.

Od prvega julija 1953 do danes je ing. Keržan glavni direktor našega podjetja, tako da se njegove-

mu življenjskemu jubileju letos pridružuje tudi desetletnica, odkar je prevzel mesto glavnega direktorja.

Ing. Keržana odlikuje velika osebna skromnost, poštenost in izostren čut za objektivno presojo, zlasti pa pridejo danes do veljave v podjetju njegove vrline izkušenega in treznega gospodarstvenika. V nemajhnini meri je njegova osebna zasluga, da je naše podjetje marsikdaj uspešno splavalo skozi vse »Scile in Karibde« ne samo v obdobju, ko smo še precej tičali v sponah administrativnega sistema gospodarjenja, marveč zlasti v zadnjih letih, ko so zaostrene razmere v gospodarstvu naplosh kruto udarile marsikatero podjetje. S svojim bogatim znanjem in dolgoletnimi izkušnjami, vrh tega pa še s posebnim »šestim čutom«, ki ga mora imeti vsak dober gospodarstvenik, je znal vedno dobro preudariti, kaj bo za podjetje in za skupnost koristno in dobro in kaj ne. Njegovo trezno, nikdar zaletavo presojanje dogodkov in pojavov je v današnjem, večkrat brezkompromisnem gospodarskem boju za obstanek nedvomno zelo dragocena vrednota. Ni pa odveč poudariti njegov pomirljiv in strpen način obnevanja z ljudmi, v katerem je pravzaprav delček najgloblje človeške modrosti in s katerim zna tudi v najbolj vročinskih in ognjevitih debatah spraviti razvnete duhove na trdna, realna tla.

Slavljenca, ki preživlja svojega »Abrahama« še prav mladeniško prožen in čil, kličejo vsi člani »Gradiša«: še na mnoga leta in še veliko dela, uspehov in delovnih zmag sredi našega kolektiva!

NEKAJ PRIPOMB IN PREDLOGOV K PRIPRAVAM ZA NOVI POKOJNINSKI SISTEM

Predolga delovna doba za gradbince

Ker je v pripravi novi pokojninski zakon in smatramo, da bi nekatere predvidene spremembe nepovoljno vplivale in imele negativne posledice glede na težke pogoje dela gradbenih delavcev, je sindi-

kalni odbor podjetja skupno s HTV in socialno službo na osnovi zbranih podatkov o naših upokojenicah od leta 1956 do 1962, skušal priti do nekaterih zaključkov.

	Starost 55 let del. staž 35 let	Starost 55 let staž pod 35 let	Inval. upok.	Skupaj
GV Ljubljana	9	1	6	16
GV Celje	11	4	45	60
GV Maribor	15	6	42	63
Gradbišče Lj. okol.-Zalog	8	—	—	8
GV Jesenice	11	1	10	22
Gradbišče Koper	5	1	11	17
Gradbišče Kranj	4	2	2	8
GV Ravne	5	1	4	10
KO Ljubljana	14	1	6	21
KO Maribor	12	—	3	15
OGP Ljubljana	5	—	—	5
Lesni obrat Škofja Loka	13	2	10	25
Centrala	4	5	—	7
	116	22	139	277

Tabela nam kaže poleg skupnega števila upokojenih (277) v razdobju od 1956. do 1962. leta tudi njihovo starost, delovni staž oziroma števi-

lo tistih, ki so dosegli polno pokojnino s 55 leti starosti in 35 službenimi leti po sedaj veljavnem zakonu. Na drugi strani pa število tistih,

ki so bili upokojeni predčasno ali invalidsko. Iz zbranih podatkov je razvidno, da je bilo 57,7 % naših delavcev upokojenih pred predpisano dobo ali pa invalidsko.

To je razumljivo, če poznamo delovne pogoje v gradbeništvu. Poleg težavnega fizičnega dela je gradbeni delavec izpostavljen vsem vremenskim neprilikam: poleti vročini, pozimi mrazu in vlagi. Kljub stalnim naporom za zaščito delavcev in za izboljšanje delovnih pogojev (HTV služba, uvajanje mehanizacij) se stanje v gradbeništvu že po naravi dela bistveno ne more spremeniti. Za to bi nekatera predvidena določila v novem pokojninskem zakonu gradbince zelo prizadela.

Zavedamo se, da so skupni izdatki za upokojenec skupnosti v veliko breme in da gre za pokojnine in socialno zavarovanje vsako leto več sredstev (letos za 15 % več). Poznano nam je tudi iz prakse, da veliko število delovnih ljudi še nadalje ostane v rednem delovnem razmerju, čeprav so dosegli pogoje za upokožitev. Vendar se tega ne da posploševati, ker v vseh panogah

gospodarstva ni te prakse (npr. v rudarstvu in tudi v gradbeništvu!).

Čeprav se je povprečna življenjska doba ljudi povečala zahvaljujoč družbi, ki je vložila ogromna sredstva in napore v tej smeri, smatramo, da bi ta ukrep — sprejetje nekaterih odločb v pokojninskem zakonu na te pozitivne rezultate, ki so se pokazali — vplival negativno. Mnogi delavci po 55 letu starosti ne bi bili toliko produktivni, ker so v letih delovnih naporov že iztrošili svoje moči.

Delavec v gradbeništvu npr. po 55 letih dela in pri starosti 55 let še lahko vsaj v malem uživa prislužen počitek. Na drugi strani pa bi mu nadaljnjih 5 let dela pomenilo premagovanje ogromnih naporov, kar bi imelo za posledico v nemalo primerih popolno izčrpanost, stopnjevanj boleznin in nesreč in iz tega izhajajoča invalidnost. Vse navedeno in še marsikaj moramo imeti pred očmi pri sprejemanju določil pokojninskega zakona, saj je pri nas skrb za človeka na prvem mestu.

Jeršan

SAMO NAPREJ!

Razgovor z Lojzetom Capudrom, predsednikom RO

Pred zaključkom redakcije smo zvedeli, da bo v začetku aprila v Ljubljani veliko posvetovanje gradbincev Slovenije. Zaprošili smo Lojzeta Capudra, novega predsednika republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije, da nam pove, kaj je glavni namen tega posveta. V prijaznih besedah nam je pojasnil takole:

»Analiza gospodarskega položaja nam kaže, da je gradbeništvo v celoti napravilo korak nazaj. Realni standard gradbenih delavcev je namreč občutno zaostal za rastjo produktivnosti dela. Tako je lansko leto proizvodnja narasla za 6 %, proizvodnost dela za nekaj več kot 7 %. Nominalni osebni dohodki so porasli za okrog 8 %, medtem ko so življenjski stroški narasli za 15 %. Cene gradbenih storitev pa so padle v povprečju za 6 do 8 %.

Tako stanje je resničen korak nazaj, predvsem če ga primerjamo z rastjo osebnih dohodkov in gibanjem življenjskih stroškov. Tu se pokažejo tudi posledice brezglave politike ob prevzemanju del, ki jo vodijo posamezniki, in to take, da ne ustvarimo niti toliko dohodka, da bi zagotovili enostavno reprodukcijo.

»Mislim,« je dejal tovariš Capuder, »da se cene v gradbeništvu ne morejo reševati na račun življenjskih stroškov gradbenih delavcev, temveč bomo morali v naših kolektivih poiskati vse notranje sile in rezerve, če bomo hoteli produktivnost realno povečati. Obravnava teh vprašanj dviga produktivnosti dela in nadaljnega razvoja gradbeništva, to je glavni namen posveta. Pričakujemo, da bo podjetje »Gradiš« tudi na tem posvetu odigralo najvidnejšo vlogo.

In katere naj bi bile glavne naloge naših sindikalnih podružnic v letu 1963?

»Brez dvoma naloge, ki stojijo pred sindikalnimi podružnicami ne bodo lahke,« je odgovoril tovariš Capuder. »V osnovi bo treba namreč rešiti vprašanje dviga realnega standarda vzporedno z dvigom produktivnosti dela, rešiti vprašanje nagrajevanja strokovnega kadra, predvsem pa se dosledno boriti za načelo »Vsakomur po njegovem delu« v delitvi dohodka še posebno pa pri delitvi osebnih dohodkov.

Pri tem pa seveda ne smemo pozabiti na pravilno kadrovanje in izobraževanje sindikalnega kadra ter na splošno vzgojo zaposlenih delavcev. Vso skrb je treba posvetiti tudi organom samoupravljanja in skrbi za uveljavljanje najbolj naprednih racionalnih rešitev v sistemu samoupravljanja ter organizaciji ekonomskih in specialnih enot.

Ernest Rusjan

novi šef poslovne
enote Kranj

Za novega šefa poslovne enote v Kranju je bil imenovan tovariš Ernest Rusjan.

Tovariš Rusjan se je rodil kot sin zidarja 5. oktobra 1912 v Renčah pri Novi Gorici. Študiral je v Ljubljani.

Že leta 1941 ga najdemo med borci VII. korpusa. Pozneje je bil imenovan za šefa vojne oblasti IX. korpusa. Po končani vojni je bil komandant raznih enot, od leta 1955 dalje pa načelnik gradbenega oddelka JLA za Slovenijo.

Za svoje delo je bil že večkrat odlikovan.

Zelimo, da se med nami dobro počuti, pri delu pa mu želimo mnogo uspehov.

PRVA STANOVANJA

za naše delavce v Kopru

že letos računajo v Kopru na devet družinskih stanovanj v pritličnih vrstnih hišicah ob Vanganelski cesti

Lani smo v našem listu pisali o raznih težavah in problemih gradbenega vodstva v Kopru, pri čemer smo zlasti poudarili potrebo po stanovanjih. Takrat smo zapisali, da Koper vsa leta doslej še ni dobil niti enega stanovanja, tako da se morajo celo najpotrebnejši in visoko kvalificirani kadri — tehniki, delovodje in drugi — stiskati v zasilnih stanovanjih, starinskih zgradbah in tesnih sobicah.

Tokrat pa lahko našim bralcem postrežemo z veselo novico: tudi Koprčanom so se »vremena zjasnila« — kot pravi naš pesnik France Prešeren. Sicer pa raje prepustimo besedo šefu gradbenega vodstva Koper tovarišu Bernardu Gabrijelčiču.

»Res je, končno smo po dolgih letih tudi Koprčani prišli na vrsto. Dolgo smo čakali, povsod so vsaj za silo že rešili najbolj pereče stanovanjske probleme — v Ljubljani, Celju, Mariboru, Ravnah in tudi na Jesenicah so lani zgradili lep blok, v katerem je naše podjetje dobilo 27 družinskih stanovanj. Samo Koper je ostal prazen rok — vse do letos. No, letos pa bomo dobili vsaj nekaj, tako da bomo lahko zadostili vsaj največjim potrebam. Res je pa, da smo to zadevo rešili pet minut pred dvanajsto, kajti v nasprotnem primeru bi se lahko že v kratkem znašli brez nujno potrebnih kadrov.«

Kako bodo torej v Kopru rešili »prvo fazo« svojih stanovanjskih problemov?

Kot smo že poročali, je »Gradis« začel ob Vanganelski cesti graditi za stanovanjski sklad v Kopru celo serijo pritličnih montažnih vrstnih hišic. Od teh je 32 stanovanj že pod streho (prvih 8 že vseljenih), ostala pa še pridejo letos na vrsto, tako da bo na tem kompleksu zgrajenih 150 vrstnih hišic oziroma prav toliko stanovanj.

»V sklopu tega naselja,« je pripovedoval tovariš Gabrijelčič, »bo tudi naše podjetje kupilo 9 stanovanj. Od teh bo 8 dvosobnih, eno pa bo trisobno.«

In kdaj bodo ta stanovanja vseljena?

»O tem ni dvoma. Že letos,« je odločno pribil tov. Gabrijelčič.

Zadnja beseda sicer še ni padla, vendar je že danes precej jasno, kateri so glavni in najresnejši kandidati, ki jim bo moral dati svoj »žegen« seveda še delavski svet. prva stanovanja dobili tisti, ki so podjetju najbolj potrebni, pazili pa bodo tudi na delovni staž (koliko let je že nekdo v podjetju), na socialne razmere in na splošno korist, ki jo ima podjetje od posameznika. Seveda pa bo nekaj odtehal tudi denar — namreč lastna sredstva, ki jih bodo posamezniki prispevali.

»Koliko pa računate, da bodo prispevali posamezniki?«

»Ne bi hotel biti prerok, niti ne bi hotel s svojim odgovorom izsiljevati vnaprej kakršne koli odločitve,« je pojasnjeval tov. Gabrijelčič, »mislim pa, da ni nobena skrivnost, če povem, da računamo pri posameznikih na lastno udeležbo med 150 in 180 tisočaki.«

In kdo so tisti srečneži, ki bodo prišli letos v prijetne vrstne hišice? Z imeni tokrat še ne moremo postreči, morda bomo to lahko storili v eni prihodnjih števil, ko bo zadeva že jasna. Vsekakor pa drži, da je zdaj v Kopru vedrejša razpoloženje, čeprav se vsi zavedajo, da bodo s temi devetimi stanovanji lahko rešili samo najbolj kritične primere tistega kadra, ki nosi na svojih plečih glavno težo dela in odgovornosti.

»Hlevi«, za katere se zdaj vsi pulijo

V prejšnji številki našega lista smo že poročali o zanimivi novosti v seriji naših gradenj — o pritličnih vrstnih montažnih hišicah, ki jih gradimo v Kopru. Šef gradbenega vodstva v Kopru, tovariš Bernard Gabrijelčič, nam je povedal zanimivo zgodbo, namreč o velikem odporu do teh zgradb, ki je sprva vladal v Kopru in o še večjem navdušenju, ki je zdaj prevzelo Koprčane.

»Ne vemo, kdo je bil tisti,« je pripovedoval tov. Gabrijelčič, »ki je med ljudi vrzel povsem neosnovano trditev, da bodo te vrstne hiše bolj podobne hlevom kot pa stavbam za ljudi. Skratka, ljudje so nasedli tej govorici in na mah je bilo vse bojevito razpoloženo proti »hlevom«. Ker je bilo več stanovanj namenjenih borce, je vsa gonja seveda zavzela še ostrejšo smer,« je pravil šef koprškega vodstva.

No, zadeva s temi »hlevi« je šla tako daleč, da so prišli celo ljudje iz Ljubljane pogledat, kako je s temi »hlevi«. Seveda se je komisija takoj na licu mesta prepričala, da so govorice zlonamerne. Še bolj pa se je javno mnenje spremenilo, ko je bila ob otvoritvi teh prvih hišic v Kopru razstava in ogled prvih opremljenih stanovanj. Gledalcev in tudi občudovalcev je bilo vedno več, pohvale in priznanja so se širila na vse strani. Razstavljena in opremljena stanovanja si je ogledalo več kot tisoč Koprčanov.

In kakšno je razpoloženje danes?

Direktor stanovanjskega sklada v Kopru, tov. Prion, nam je povedal, da ga skoraj dnevno nadlegujejo ljudje, ki bi radi dobili stanovanje v teh hišicah. Mnogo je takih, ki vedo, da bodo letos dobili stanovanja v blokih, pa bi zdaj namesto stanovanj v blokih raje dobili stanovanje v hišicah. Skratka, mnenje o »hlevih« se je razblinilo čez noč kot kafa.

»Živimo kot v sanjah, kot v pravljici,« zatrjujejo stanovalci, ki so se vselili v prvih osem hišic. »Kar ne moremo verjeti, da je tu tako lepo. Samo gledamo drug drugega in se smehljamo. Presrečni smo!«

In še en »adut« za nove hišice! Čeprav je letos zima zaškripala z zobmi kot še nikoli doslej — tudi v Kopru so imeli celo — 10° C mraza in zraven še ostro burjo — pa se stanovalci vendar niso prav nič pritoževali zaradi mraza. Se več! Medtem ko so tri četrtine Kopra trpele zaradi težav z vodo (skoraj povsod so v hudem mrazu zmrznile vodovodne cevi), je v vrstnih hišicah na Vanganelski cesti vodovodna napeljava delovala brezhibno.

Posebno veljavo pa bodo hišice dobile šele poleti oziroma konec letošnjega leta, ko bo celotno naselje dograjeno in bodo ob njem tudi urejene komunalne naprave, zlasti pa še, ko bo okrog hišic zasajeno zelenje.

»Pridite nas še obiskat poleti, ko bo toplo,« so ob slovesu zaklicali prebivalci prvih stanovanj. »Vsakdo nam bo dobrodošel, samo tistih, ki so nas imeli za norca in nam pravili, da bomo prišli v hleve — tistih si pa res ne želimo!«

Naj že v prvi vrstici prosim prijaznega bralca oproščenja zato, ker se mu ta zgodba najbrž ne bo zdela kaj posebno imenitna, ali bolje, zanimiva. Takih zgodb je morda več, samo da zanje ne vemo. Jaz pa sem se zanj zavzel prav zaradi tega, ker je tako preprosta. Nič posebnega ni, pa bi vseeno rad, da bi jo zvedeli tudi vi. Hočete? — Hvala za zaupanje. Kratki bomo. Povest ima tri dele. Torej po vrsti.

I.

Milan je na pustni torek odložil spoinčnike in črtalnike kot vse dni v letu. Delo. Menza. Kino. Spanje. In tako vsak dan. Skice, načrt, kopije — to je bilo že nekaj časa življenje na gradbišču, v prostem času pa... saj je kar šlo.

Milan je pogrnul risalno desko z veliko polo papirja in ošinil tovarišico Marto. Zlagala je v predal risalno orodje in bila zamišljena.

»Kam pa danes?« jo je vprašal.

»Kam? — Domov seveda,« se je nasmehnila in pohitela s pospravljanjem. Kakor v sanjah je rekla: »Zakaj pa vprašate?«

Milan ni vedel, kaj naj reče. Ona je oblačila plašč. Kaj naj ji tudi pripoveduje! Pust je. Pust? Da. Nekateri ga zares spoštujejo, praznujejo, veseljačijo. Drugi pa kar pozabijo nanj. Bržkone je taka tudi Marta. Kaj naj ji pollej še pripoveduje?

Po kosilu je Milan odšel na cesto. Bleščeča luč snega, obsijanega s soncem, ga je sprva zaslepila. Ščasoma se je privadil. Misli je na Marto, ki je tako redkobesedna zadnje čase in nič ne opazi, da bi jo Milan rad večkrat ogovoril. Potem so ga zmotili malčki, zakrinkani, oblečeni v dolga krila, s cekarji v rokah. Plesali so po ulici, izginili v hiši in se spet kmalu prismejali iz nje.

Gledal je zamorčke v slamnatih krilih in kavboje, pajacke s šilastimi kapicami, indijančke in maskare, za katere ni bilo mogoče ugotoviti, kaj predstavljajo. Pa saj je vseeno. Bil je pustni čas, pustni torek. In veselo je bilo na ulici.

Zvečer je Milan odšel od večerje v mesto. Nekako mehanično je zavlil v kavarno, kjer je rad posedal. Ob turški kavi človek najlaže prelista kakšno revijo. Kavarna je kot nalašč, kadar nimaš družbe. Če le kje, tu jo lahko najdeš. Toda nocoj je komaj našel mesto. Sedel je in veselo gledal okoli sebe. Končno, si je rekel, so ljudje ta dan kar dobre volje. Skušal je naštet maska, ki so posedale ob mizah — pa jih je bilo vedno več in prenehal je šteti.

Po kavi je naročil še limonado. Ob lahki glasbi so se pari spustili v ples. Plesale so maske in ljudje brez mask. Veselo. Postalo je kmalu hrupno. Veseli vrvež je prevzel večino. Ljudje so se gnelli na majhnem plesišču in tudi med mizami so plesali. Ko je Milan odhajal iz kavarne, ga je v slovo oplazil z roko dimnikar, oblečen v črno spilo, z zlikanim cilindrom. Milan je bil prepričan, da je imel roke namazane s pravimi sajami...

Domov grede je Milan premišljal. Morda moraš imeti pogum, da nadeneš masko. Včasih je sanjal, da bi se

napravil — denimo za domina, ali — karkoli, pač nekaj, da bi ga ne poznali. Pa ni nikoli tega napravil. Pa bi zares rad. Najbrž mora biti zanimivo opazovati ljudi, ki jih poznaš, oni pa te ne poznajo, ker te ne morejo. Pač to bi si rad privoščil.

II.

Bila je sreda. Marta je bila že dolgo sama v risalnici. Pa morda tega niti ni opazila. Kot vsak dan je brez besede polagala v predal skatlo s šestilom, prozorna ravnila in peresa. Pripravila je torbico in mrežico za zelenjavo, segla v omaro po plašč. Tedaj pa so se z ropotom odprla vrata. Kakih šest ljudi je planilo noter. Toda kakšni ljudje! Seme!

Marta se je morala nasmehnuti. Pisane šeme so se drenjale okrog njene mize in utihnile. Z okamenelimi lici so zrlje vanjo in se rahlo pozibavale. Potlej so zagnale v zrak velik cunjast predmet, ki je padel na Martino mizo. Bil je »plohe«, slamnat mož... Maske so molčale. Zibale so se sem in tja brez besede in tišina je bila boleča. Okameneli obrazi so zrli nekam v daljavo in se zibali, zibali...

Nenadoma je Marta skočila od mize. Prerinila se je do vrat, jih sunkoma odprla in zbežala iz barake. Za njo je odmeval smeh. Dekle pa je teklo mimo kupov peska, mimo skladov opeke. Tekla je pod surove oboke zgradbe.

Zasopla je obstala in čutila, kako ji je razbijalo srce. Sama ni vedela, da ihti. Nenadoma ji je bilo mraz pod oboki, čeprav je mednje sijalo svetlo, pomladno sonce.

Ko se je Marta obrnila, da bi odšla nazaj k baraki, je stal pred njo Milan. V rokah je držal lepenkasto nalličnico in bil je v zadregi. »Zakaj pa ste,« ji je rekel, »vzeli tako zares. Bila je samo šala.«

Marta ni mogla drugače, spet so se ji udrle solze. Stekla je proti baraki. »Moja mati je že dolgo bolna, razumete?« mu je še dejala gredoč.

Milan se je pogel za njo in jo ujel za roko. Obstala sta v bleščavi pomladnega dne. Gledal jo je v oči in tiho rekel: »Oprostite, prosim.«

Počasi je vzela roko iz njegove in sunki skrite bolečine so ji doigali prsi. Spet se je napotila dalje in spet ni prišla daleč. Znova jo je prijel za roke njen pisarniški tovariš.

»Marta, jaz... rad bi vam... vem, da je težko, kaj reči. Pa tudi nočem. O tem, kar se je zgodilo, že ne. Nekaj drugega bi vam rad povedal, vprašal...«

Srečala sta se s pogledi in Milan je rekel. »Marta, bi vam bilo prav, ko bi bil to zadnji predpust?«

Nasmehnila se je. On pa je popravil. »Najin zadnji predpust!«

Skupaj sta odšla proti pisarni. Marta je hotela nekaj povedati, pa Milan ni pustil. »Nič ne govori,« ji je rekel.

Pisarna je bila prazna; ko sta vstopila. Na mizi je še vedno ležal slamnat mož. Marta ga je hotela vzeti v roke, Milan pa ga je orgel v kot. Potem je objel Marto in jo poljubil.

Tudi nekateri člani našega kolektiva so se letos oblekli v kurenta in tako ostali zvesti tradicijam

ZADNJI PREDPUST

		ENOTA MERE	GRADIS ² Σ	GRADBIŠČA Σ	LIUBLJANA	MARIBOR	CELJE	JESENICE	RAVNE	LJ. OKOL.	KOPER	KRANJ
1	CELOTNA REALIZACIJA	000 DIN	13 890 000	10 800 000	2 550 000	2 800 000	1 200 000	1 100 000	1 200 000	700 000	650 000	600 000
2	MATERIAL	—	4 190 855	2 968 455	612 000	778 000	359 500	328 000	362 000	184 000	174 000	160 000
3	TUJE STORITVE	—	3 824 287	3 614 800	1 075 000	826 000	358 000	300 000	400 000	255 800	200 000	200 000
4	OBRESTI	—	251 300	123 517	19 373	36 702	13 217	10 480	18 552	8 713	12 680	3 800
5	STROŠKI ZA KADRE	—	28 062	21 860	4 350	6 500	2 326	2 500	2 275	1 479	1 230	1 200
6	INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE	—	175 223	32 087	7 559	9 423	2 074	4 456	2 516	2 896	493	2 670
7	AMORTIZACIJA	—	345 432	110 852	21 068	34 035	14 960	10 028	10 303	7 011	9 624	3 823
8	DRUGI MATERIALNI STROŠKI	—	639 415	475 061	111 575	108 796	71 082	47 627	45 341	33 660	30 400	26 580
9	REŽIJA CENTRALE	—	213 322	166 353	33 289	50 194	16 917	18 905	17 050	9 831	10 551	9 616
10	SKUPAJ STROŠKI	—	9 667 896	7 512 985	1884 214	1 849 650	848 076	721 996	858 992	503 390	438 978	407 689
11	DOHODEK	—	4 222 104	3 287 015	665 786	950 350	351 924	378 004	341 008	196 610	211 022	192 311
12	PRISPEVEK IZ DOHODKA	—	633 317	493 052	99 868	142 553	52 788	56 701	51 151	29 491	31 653	28 847
13	— IZREDNEGA DOHODKA	—	310 715	238 459	43 853	72 900	16 784	35 996	25 313	9 892	18 697	15 024
14	ČISTI DOHODEK	—	3 278 072	2 555 504	522 065	734 897	282 352	285 307	264 544	157 227	160 672	148 440
15	OSEBNI DOHODEK	—	2 827 191	2 197 732	448 976	632 011	242 823	245 364	227 507	135 215	138 178	127 658
16	SKLADI	—	450 881	357 772	73 089	102 886	39 529	39 943	37 037	22 012	22 494	20 782
	DELITEV REALIZACIJE : LASTNA	000 DIN	40 241 940	7 215 200	1 513 000	1 974 000	850 000	800 000	780 000	448 200	450 000	400 000
	— : TUJA	—	3 648 060	3 584 800	1 037 000	826 000	350 000	300 000	420 000	251 800	200 000	200 000
	PRODUKTIVNOST NA DEJAN. DEL. URO 1963.	DIN/H	990	861	850	840	800	1 000	900	780	950	850
	BRUTTO OSEB. DOHOD. NA URO (VKLJUČ. NADOM.) 1963.	DIN/H	250,5	241	232	247	212	279	243	214	266	249
	SKUPNO ŠTEVILO UR Z NADOMESTILI	UR	11 288 400	9 126 000	1 938 000	2 560 000	1 147 000	880 000	936 000	633 000	519 000	513 000
	— EFektivNIH UR	UR	10 350 000	8 379 000	1 780 000	2 350 000	1 062 000	800 000	867 000	575 000	474 000	471 000
	— PLANIRANO ŠTEVILO UR NA ZAPOSLEN.	UR	2 502	2 497	2 450	2 600	2 506	2 400	2 600	2 400	2 400	2 400
	POTREBNO ŠTEVILO ZAPOSLENIH		4 512	3 655	791	985	458	367	360	264	216	214
	ZAPOSLENI PO SPISKU JANUAR 1963.		4 442	3 341	737	1 016	423	269	366	235	200	95
	DINAMIKA REALIZACIJE I. KVARTAL KOMULATIV.	%	12,46	11,9	12	13	8	13	17	9	10	8
	II. — — — — —	%	41,00	40,5	44	40	37	40	45	39	35	35
	III. — — — — —	%	72,65	72,3	74	72	71	70	78	70	68	70
	IV. — — — — —	%	100,00	100,0	100	100	100	100	100	100	100	100

POGLAVITNO: Čim več s čim manj naporov

(Nadalj. s 1. strani)
Gradbeno vodstvo Ravne mora seliti svojo operativno bazo.

Gradbišče Kranj začne urejati svojo bazo in gramoznico.

Strojno prometni obrat izloča ne-tipske zastarele stroje in vozila in dobi pet novih stolpnih žerjavov, 8 težkih tovornjakov, avtožerjav, prikolico za prevoz težkih strojev in podvoz za stolpne žerjave.

Kovinski obrati Ljubljana in Maribor nimajo v planu posebnih investicij. Predvideva se osvojitve proizvodnje iglastih dvigal, 500 lit. protitočnih mešalcev in gladilcev betona. Obrat v Mariboru bo del svojih kapacitet namenil remontu

naših strojev, oba pa bosta skušala razširiti asortiment krovskih del.

Obrat v Skofji Loki uvaja par-tarsko in steklarsko dejavnost ter proizvodnjo izolacijskih plošč iz lesnih odpadkov. Rekonstruira do-trajano strojno-mizarsko delavnico in uvaja exhaustorje.

Obrat gradbenih polizdelkov v Ljubljani bo začel proizvajati zlin-drine zidake na novem stroju Schlosser in širi svojo dejavnost z uvajanjem proizvodnje tipiziranih elementov za stanovanjsko in in-dustrijsko gradnjo. V planu ima ureditev notranjega transporta in urejuje transport zidakov od stroja do zidarja s pomočjo palet.

Projektivni biro veže svojo de-javnost še v večji meri na potrebe podjetja z izdelavo tipskih projek-tov za gradnjo za trg, z delom na študijsko razvojnih projektih ter z izdelavo projektov tam, kjer se zahteva od izvajalca tudi projekt.

Glede izboljšave družbenega standarda predvideva GV Ljublja-na nakup 7 stanovanj, GV Maribor gradnjo samskega doma in nakup 4 stanovanj, GV Jesenice gradnjo samskega doma in ureditev kopal-nice, GV Ravne gradnjo nekaj sta-novanj, gradbišče Koper gradnjo 9 stanovanj, Kovinski obrat in stroj-no prometni obrat gradita skupaj 16 stanovanj, Kovinski obrat v Ma-

riboru pa nakupuje 4 stanovanja. Če kritično pogledamo letošnji plan, vidimo, da je glede na tržišče in naše kapacitete izvedljiv. Obe-nem pa moramo ugotoviti, da raz-položljivi tehnični kadri, to je in-ženirjev, tehnikov in delovodij za iz-vršitev tega plana premalo in da je potrebno vsaj še deset samostojnih delovodij poleg začelnikov, ki bodo prihajali iz šol.

Zato je osnovna naloga organov upravljanja ter uprav enot in pod-jetja, da rešijo to vprašanje s tem, da — pridobijo zadostno število spo-sobnih inženirjev, tehnikov in delo-vodij s prakso za prehod v podjetje; — perspektivno rešijo vprašanje

stalnega dotoka tehničnih kadrov;

— rešijo vprašanje stimulativne-ga nagrajevanja vseh, zlasti pa teh-ničnih kadrov.

S sprejetjem statuta so na cen-tralni podjetja predvidene nove služ-be, in sicer:

— tehnično-komercialna služba,
— priprava dela,
— oddelek za obrate in strojno službo.

— tehnična instruktaža in kon-trola z laboratorijem,

— oddelek razvojne službe.
Vse te službe morajo med letom izpopolniti svoj kadrovski sestav, se organizacijsko utrditi in prevzeti odrejene posle. Ing. Jože Uršič

SKLEPI

IX. redna seja upravnega odbora podjetja je bila 27. februarja 1963 na centrali podjetja v Ljubljani. Sprejeli so naslednje sklepe:

1. Odobri se poročilo centralne inventur-ne komisije o poteku in rezultatih inventure na dan 31. XII. 1962 in se predlaga delav-skemu svetu v razpravo in potrditev:

a) iz osnovnih sredstev podjetja se iz-knjžijo inventurni primanjkljaji pri teh sredstvih v skupni osnovni vrednosti

din
— za gradbeno dejavnost . . . 269.798
— za delavsko-uslužbenske menze . 31.164
s tem, da se za njih odpisano vrednost, in to
— za gradbeno dejavnost . . . 111.157
— za delavsko-uslužbenske menze . 2.737
bremen rezervni sklad.

b) med osnovna sredstva podjetja se knji-žijo inventurni presežki, ugotovljeni ob in-venturi v skupni osnovni vrednosti 592.758 dinarjev, oziroma v skupni sedanji vredno-sti 335.035 dinarjev.

c) inventurni primanjkljaji materiala in drobnega inventarja se izknjižijo

din
— pri osnovni dejavnosti . . . 4.627.996
— pri delavsko-uslužbenskih menzah . . . 359.401
— pri počitniških domovih . . . 99.704
Skupaj 5.087.101

a) v breme odgovor-nosti oseb na GV Ljubljana . . . 5.622

b) v breme izrednih stroškov:
— pri osnovni dejav-nosti . . . 4.622.374
— pri DUR . . . 359.401
— pri počitniških do-movih . . . 99.704 5.081.479
Skupaj 5.087.101

č) knjižijo naj se inventurni presežki ma-teriala in drobnega inventarja, ki znašajo:

din
— pri osnovni dejavnosti . . . 6.702.793
— pri delavsko-uslužbenskih menzah . . . 145.429
— pri počitniških domovih . . . 22.863
Skupaj 6.871.085

▼ dobro drugih dohodkov.

Stran 4 ★ GRADISOV VESTNIK

d) po poročilu komisije za popis terja-tev in obveznosti podjetja naj se odpiše:

a) v breme izrednih izdatkov . . . 5.596.141
din
— neizterljive terjatve do kup-cov . . . 5.537.180
— dvomljiva in neizterljiva do-broimetja na kontu dobavi-teljev . . . 1.350.348
— druge sumljive in sporne terjatve . . . 1.350.348
Skupaj 8.463.669

b) v breme rezervnega sklada
— ostanek primanjkljajev na osnovnih sredstvih iz pre-teklih let . . . 711.925

c) v breme sklada skupne porabe
— iz preteklih let . . . 17.260
Skupaj 9.192.854

V dejavnosti počitniških domov:
— v breme izrednih izdatkov ne-izterljive terjatve . . . 39.780

2. Odobri se predlog centralne inventur-ne komisije, da se terjatve na kontu 120 — kupei v skupnem znesku 64.728 din prenese na konto 124 — dvomljive in sporne terja-tve kupcev.

Terjatve, knjižene v knjigovodstvu osnov-ne dejavnosti na kontu 156, v skupnem zne-sku 1.664.751 din se prenese na konto 158 med druge sumljive in sporne terjatve.

3. Predlog gospodarskega načrta za leto 1963 se potrdi in predlaga delavskemu svetu podjetja v razpravo in potrditev.

4. Predlog investicijskega programa za le-to 1963 v skupnem znesku 560.000.000 din in dopolnitve že omenjenega predloga v znesku 9.920.000 din se odobri in predlaga v razpra-vo in potrditev delavskemu svetu podjetja.

5. Delavskemu svetu podjetja se predla-ga v ponovno potrditev nabavljena in akti-virana osnovna sredstva v letu 1962, ker se-danje generalno pooblastilo, ki ga je dal de-lavski svet v preteklem letu, ne zadošča.

6. Poslovne enote podjetja, ki predlagajo nabavo službenih osebnih avtomobilov, mo-rajo v prihodnje prispevati 50 % lastne ude-ležbe za nakup avtomobila.

7. Potrdi se predlog novih najemnin in cen prevozov za avtopark podjetja, ki se na-haja v organizacijski shemi poslovne enote strojnoprometnega obrata.

Potrjene najemnine veljajo od 1. I. 1963.
8. Na podlagi izvršene reorganizacije v podjetju se na nova delovna mesta vodilnih delavcev in izpraznjena delovna mesta, ka-tera so že sedaj obstajala, imenujejo nasled-nji:

— Jože Repše, za šefa kovinskih obratov,

— Anton Vovk, za šefa strojnoprometne-ga obrata,
— Ernest Rusjan, za šefa poslovne enote Kranj.

— ing. Jože Uršič, za pomočnika glavne-ga direktorja.

— ing. Janez Gričar, za komercialnega di-rektorja podjetja.

— ing. Alfred Peteln, za šefa operativne službe v podjetju.

Razrešijo se dosedanjih delovnih dolžno-sti na delovnih mestih naslednji:

— Anton Martinšek, šef centralnih obra-tov Ljubljani se premesti na centralo pod-jetja.

— ing. Milivoj Sircelj, šef poslovne enote Kranj se premesti na centralo podjetja.

— ing. Ljudevit Skaberne, dosedaj na de-lovnem mestu šefa projektivnega biroja.

— ing. Jože Uršič se razreši dolžnosti teh-ničnega direktorja podjetja zaradi ukinitve tega delovnega mesta.

9. Imenuje se komisija za primopredajo poslov na poslovni enoti Kranj, v nasled-njem sestavu:

— ing. Alfred Peteln, predsednik,
— Peter Kunej, član,
— Albin Bačar, član.

Imenuje se primopredajna komisija za predajo poslov na Centralnih obratih, Ljub-ljana:

— Milan Surk, predsednik,
— Iko Ravnikar, član,
— Peter Kunej, član,
— Anton Martinšek, član,
— Jože Repše, član,
— Anton Vovk, član.

Imenovani komisiji morata svoje delo za-ključiti do 15. marca 1963 in izdelati pismen elaborat o izvršeni primopredaji.

10. Odobri se službeno potovanje ing. Ru-diju Cerkovniku in ing. Milanu Arnežu v Zahodno Nemčijo za ogled tovane avtomo-bilov in ureditev servisne službe zaradi pro-jektiranja glavnega objekta obrata Avtoob-nove v Mariboru.

11. Imenuje se komisija za odobravanje posojil za gradnjo privatnih stanovanjskih hiš v naslednjem sestavu:

— ing. Saša Skulj, predsednik,
— Iko Ravnikar, član,
— Milan Surk, član.

Prošnje, ki jih smatra komisija za ute-meljene, predlaga upravnemu odboru pod-jetja v potrditev.

Komisija je dolžna izdelati poslovnik o svojem delu, ki mora obsegati tudi nadaljnje določbe, pod kakšnimi pogoji in na kakšen način lahko posamezni član kolektiva zapro-si za posojilo in ga dobi.

12. Z ozirom na potek del na gradbišču v Poreču se zadalži upravo podjetja za anali-zo dejanskega stanja in je s tem v zvezi dolžna takoj podvzeti ustrezne ukrepe.

Predsednik UO podjetja:

ing. Saša Skulj

SKLEPI

VIII. redno zasedanje delavskega sveta podjetja je bilo 28. II. 1963 na centrali pod-jetja v Ljubljani. Sprejeli so naslednje skle-pe:

1. Poročilo o delu upravnega odbora pod-jetja, ki ga je podal predsednik UO ing. Saša Skulj, se sprejme.

2. Poročila stalnih komisij delavskega sveta podjetja, ki so jih podali predsedniki komisij, vzame delavski svet na znanje s tem, da komisije pri svojem delu upoštevajo smernice delavskega sveta.

3. Po poročilu komisije za prevzem osnov-nih sredstev se potrdi dejansko izvršene na-bave osnovnih sredstev v letu 1962 v višini 383.941.875 din po priloženem seznamu in prvotno sprejetem sklepu o investicijskih na-bavah, ki jih je delavski svet podjetja potr-dil na svojem zasedanju dne 27. II. 1962.

»Na prvi strani Gradisovega vestnika piše o tvoji nesreči. Tako sem ponosna na tebe!«

		ENOTA MERE	OBRATI Σ	S. P. O.	K.O. LJUBLJANA	K.O. MARIBOR	ŠKOFJA LOKA	O.G.P.	PROJ. BIRO
1	CELOTNA REALIZACIJA	000 DIN	3 090 000	820 000	600 000	420 000	430 000	750 000	70 000
2	MATERIAL	—	1 222 400	40,4	111 520	13,6	295 095	51,8	222 000
3	TUJE STORITVE	—	209 487	93 480	29 032	25 024	6 091	47 600	8 260
4	OBRESTI	—	127 783	50 507	21 393	8 199	8 204	39 368	112
5	STROŠKI ZA KADRE	—	6 202	1 420	1 240	846	742	1 600	354
6	INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE	—	143 136	109 316	10 275	2 925	5 000	15 500	120
7	AMORTIZACIJA	—	234 580	169 759	14 166	7 920	9 640	32 793	302
8	DRUGI MATERIALNI STROŠKI	—	164 354	45 572	31 381	14 440	34 170	37 065	1 726
9	REŽIJA CENTRALE	—	46 969	11 354	9 401	6 602	5 946	10 766	2 900
10	SKUPAJ STROŠKI	—	2 154 911	592 928	411 983	287 956	311 078	534 692	16 274
11	DOHODEK	—	935 089	30,3	227 072	27,7	188 017	31,4	118 922
12	PRISPEVEK IZ DOHODKA	—	140 265	34 061	28 203	19 807	17 838	32 296	8 060
13	— IZREDNEGA DOHODKA	—	72 256	21 783	15 500	10 100	9 252	11 111	4 510
14	ČISTI DOHODEK	—	722 568	100	171 228	100	144 314	100	102 137
15	OSEBNI DOHODEK	—	629 459	87	145 544	85	126 996	88	87 838
16	SKLADI	—	93 109	13	25 684	15	17 318	12	14 299
	DELITEV REALIZACIJE : LASTNA	000 DIN	3 026 740	98	820 000	100	570 000	95	395 000
	— : TUJA	—	63 260	2	—	—	30 000	5	25 000
	PRODUKTIVNOST NA DEJAN. DEL. URO 1963.	DIN/H	1 579	2 140	1 500	1 415	1 500	1 300	950
	BRUTTO OSEB. DOHOD. NA URO (VKLJUČ. NADOM.) 1963.	DIN/H	291	345	304	286	253	247	498
	SKUPNO ŠTEVILO UR Z NADOMESTILI	UR	2 162 400	+9,6	422 000	+10,2	418 000	+10,0	307 000
	— EFektivnih UR	UR	1 971 000	383 000	380 000	279 000	287 000	577 000	65 000
	— PLANIRANO ŠTEVILO UR NA ZAPOSLEN.	UR	2 523	2 540	2 600	2 590	2 440	2 500	2 400
	POTREBNO ŠTEVILO ZAPOSLENIH		857	100	166	100	161	100	119
	ZAPOSLENI PO SPISKU JANUAR 1963.		860	100	142	85	175	110	134
	DINAMIKA REALIZACIJE I. KVARTAL KOMULATIV.	%	14,4	9	15	15	22	14	25
	II. —	%	42,6	38	37	50	50	43	50
	III. —	%	73,6	75	67	75	73	77	75
	IV. —	%	100,0	100	100	100	100	100	100

4. Potrdi se predlog letnega gospodarskega načrta v višini 13,890 milijonov din s tem, da posamezne poslovne enote dobijo v celoti elaborat predloga, sedaj že potrjenega letnega gospodarskega načrta z vsemi specifikacijami, na zasedanju delavskega sveta.

5. Delavski svet vzame na znanje poročilo centralne inventurne komisije ter sklepe:

1. da se iz osnovnih sredstev podjetja izknjižijo inventurni primanjkljaji v skupni vrednosti

— za gradbeno dejavnost . . . 269.798
— za delavskouslužbenske menze . . . 51.164
s tem, da se za njih odpisano vrednost, in to
— za gradbeno dejavnost . . . 111.557
— za delavskouslužbenske menze . . . 2.737
obremenijo rezervni sklad.

2. Med osnovna sredstva se knjižijo inventurni presežki ugotovljeni med inventuro v skupni osnovni vrednosti 592.758 din oziroma v skupni sedanjí vrednosti, t. j. odpisani vrednosti 335.035 din.

3. Inventurni primanjkljaji materiala in drobnega inventarja, ki znašajo:

— pri osnovni dejavnosti . . . 4.627.996
— pri delavskouslužbenskih menzah . . . 359.401
— pri počitniških domovih . . . 99.704
Skupaj 5.087.101

naj se izknjižijo:

a) v breme odgovornih oseb GV Ljubljana . . . 5.622
b) v breme izrednih stroškov pri osnovni dejavnosti . . . 4.622.374
— pri delavskouslužbenskih menzah . . . 359.401
— pri počitniških domovih . . . 99.704
Skupaj 5.081.479

4. Knjižijo naj se inventurni presežki pri materialu in drobnem inventarju, ki znašajo:

— pri osnovni dejavnosti . . . 6.702.795
— pri delavskouslužbenskih menzah . . . 145.429
— pri počitniških domovih . . . 22.865
Skupaj 6.871.085

v dobro drugih dohodkov.

5. Po poročilu komisije za popis terjatev in obveznosti podjetja naj se odpiše v osnovni dejavnosti:

a) v breme izrednih izdatkov
— neizterljive terjatve kupcev . . . 3.596.141
— dvomljivo in neizterljivo dobrometje na ktu dobaviteljev . . . 3.557.180
— druge sporne in sumljive terjatve . . . 1.530.348
Skupaj 8.463.669

b) v breme rezervnega sklada:
— ostanek primanjkljajev na osnovnih sredstvih iz preteklih let . . . 711.925
c) v breme sklada skupne porabe
— primanjkljaj sredstev skupne porabe iz preteklih let . . . 17.260
Skupaj 9.192.854

v dejavnosti delavskih, uslužbenskih menz:
— v breme izrednih izdatkov neizterljive terjatve . . . 529.272
Skupaj 529.272

v dejavnosti počitniških domov:
— breme izrednih izdatkov neizterljive terjatve . . . 59.780
Skupaj 59.780

6. Po predlogu komisije delavskega sveta podjetja za investicije se odobri plan investicij za leto 1963 kot sledi:
— po priloženem planu z dne 11. februarja 1963 . . . 549.493.907
— po priloženem dodatnem planu z dne 28. februarja 1963 . . . 24.375.160
Skupaj 573.869.067

Nabave naj se vršijo skladno s prilivom investicijskih sredstev po smernicah komisije delavskega sveta podjetja.

7. Zaradi bolezní se razreši članstva v strokovnem svetu ing. Ludevít Skaberne, na njegovo mesto v strokovnem svetu pa imenuje ing. Lenard Treppo.

8. Potrdi se predlog komisije delavskega sveta podjetja za delitev čistega dohodka in pregled pravilnikov za delitev čistega dohodka in osebnih dohodkov, za dopolnitev pravilnika o delitvi osebnih dohodkov pod-

jetja v smislu reorganizacije centrale, ki je izvedena po določilih statuta podjetja.

Predlog gradbenega vodstva Jesenice za dopolnitev pravilnika o delitvi osebnih dohodkov gradbenega vodstva Jesenice se v smislu predloga komisije potrdi.

9. Pritožba tov. Radislave Gozdnikar se kot neutemeljena zavrne, ker delavski svet podjetja brez predloga organov upravljanja gradbenega vodstva Ljubljana ni pristojen za izvršitev sprememb internih predpisov. Pritožba Malči Rezec je utemeljena in se sprejme, upravi lesnega obrata Škofja Loka pa se naroči, da nezakonit akt odpravi in zadevo reši v skladu s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov lesnega obrata.

9. Delavski svet podjetja odobri in potrdi zaključni račun podjetja za poslovno leto 1962 z naslednjim bilančnim stanjem:

AKTIVA:	
I. Osnovna sredstva:	
1. Sedanja vrednost osnovnih sredstev	2.338.999.660
2. Sedanja vrednost sredstev skupne porabe	1.133.511.499
II. Druge oblike sredstev:	
3. Banka in blagajna	1.727.866.111
4. Kupci in druge terjatve	1.139.957.240
5. Zaloge	1.608.035.587
6. Druga aktiva	1.395.562.552
Skupaj	9.343.712.649

PASIVA:	
I. Viri stalnih sredstev:	
1. Poslovni sklad	3.056.755.755
2. Sklad skupne porabe	934.074.129
3. Rezervni sklad in drugi skladi	181.053.225
II. Druge oblike virov sredstev:	
4. Krediti pri banki	1.494.001.010
5. Dobavitelji in druge obveznosti	2.154.587.784
6. Druga pasiva	1.523.260.746
Skupaj	9.343.712.649

10. Odobri se predlog upravnega odbora podjetja, da se sredstva čistega dohodka, ki ga je podjetje doseglo v poslovnem letu 1962 v višini 2.914.859.517 din razporedi tako:

a) Za osebne dohodke delavcev	2.430.715.886
b) Za rezervni sklad podjetja — obvezni del	13.986.524
c) Za rezervni sklad podjetja — neobvezni del	440.572.222
č) Za skupne rezerve	29.584.885
Skupaj	2.914.859.517

11. Odobri se predlog upravnega odbora podjetja, oziroma komisije za investicije, da se 50 % delež podjetja pri prispevku iz dohodka za leto 1962, ki znaša 282.915.565 din, razporedi v celoti v poslovni sklad podjetja za investicijske naložbe v osnovna sredstva podjetja.

12. Delavski svet podjetja potrdi zaključni račun delavsko-uslužbenskih menz za poslovno leto 1962 z naslednjim bilančnim stanjem:

AKTIVA:	
I. Osnovna sredstva:	
1. Osnovna sredstva	5.442.246
2. Skupna osnovna sredstva	—
3. Sredstva skupne porabe	—
II. Druge oblike sredstev:	
4. Banka in blagajna	7.418.529
5. Kupci in druge terjatve	6.046.555
6. Zaloga	14.297.639
7. Druga aktiva	2.478.735
Skupaj	35.685.702

PASIVA:	
I. Viri stalnih sredstev:	
1. Poslovni sklad	5.880.835
2. Rezervni sklad in drugi skladi	—
3. Viri sredstev skupne porabe	—
II. Druge oblike virov sredstev:	
4. Dobavitelji in druge obveznosti	28.467.729
5. Druga pasiva	1.555.138
Skupaj	35.685.702

13. Na predlog upravnega odbora podjetja se odobri pokritje izgube delavsko-uslužbenskih menz za poslovno leto 1962 v znesku 16.025.835 din iz dela čistega dohodka, namenjenega za osebne dohodke delavcev.

14. Delavski svet podjetja potrdi zaključni račun počitniških domov za poslovno leto 1962 z naslednjim bilančnim stanjem:

AKTIVA:	
I. Osnovna sredstva:	
1. Osnovna sredstva	—
2. Skupna osnovna sredstva	—
3. Sredstva skupne porabe	—
II. Druge oblike sredstev:	
4. Banka in blagajna	599.660
5. Kupci in druge terjatve	243.319
6. Zaloge	8.690.496
7. Druga aktiva	3.912.492
Skupaj	13.245.967

PASIVA:	
I. Viri stalnih sredstev:	
1. Poslovni sklad	—
2. Rezervni sklad in drugi skladi	—
3. Viri sredstev skupne porabe	—
II. Druge oblike virov sredstev:	
4. Dobavitelji in druge obveznosti	10.145.932
5. Druga pasiva	3.102.035
Skupaj	13.245.967

15. Na predlog upravnega odbora podjetja se odobri kritje izgube za počitniške domove v poslovnem letu 1962 v znesku 7.647.469 din iz sredstev sklada skupne porabe.

16. Potrdi se gradnja »Kondicioniranih skladišč« v Kopru za ca. 10.000 m² v vrednosti 750 milijonov v sklopu proizvodnega programa za tržišče. Financiranje se vrši iz v ta namen določenih obratnih sredstev, dokler ne prejmemo ustreznih namenskih kreditov.

17. Zaproši se za lokacijo za gradnjo treh stolpníc »Lit« Jesnice v sklopu proizvodnje za tržišče.

Predsednik DS podjetja:
Vinko Veit
Overovatelj:
Ing. Mitja Kiler
Ludvik Snajder

Nesreče v januarju 1963

	Štev. zaposl.	Nesreče pri delu			Nesreče na poti	Skupaj	% bolovanja	
		smrtne	hujše	lažje			zaradi nesreč pri delu	zaradi bolezni
Ljubljana	737	—	1	—	—	1	0,22	10,19
Celje	426	—	—	3	—	3	0,98	6,00
Maribor	1098	—	1	4	2	7	0,92	5,34
Lj. okolica	245	—	—	2	—	2	1,67	6,20
Jesenice	282	—	—	2	—	2	1,45	9,27
Koper	203	—	—	3	—	3	1,41	6,94
Kranj	99	—	—	—	—	—	—	6,68
Ravne	395	—	—	—	—	—	—	6,92
KO Ljubljana	239	—	1	—	—	1	0,13	3,79
Stroj. prom. obrat	148	—	—	1	—	1	0,09	3,56
KO Maribor	155	—	—	—	1	1	—	5,33
OGP	255	—	—	—	—	—	—	—
Škofja Loka	132	—	—	—	1	1	—	6,90
Projektivni biro	31	—	—	—	—	—	—	6,32
Centrala	98	—	—	—	—	—	—	4,08
	4543	—	3	15	4	22	0,57	6,18
Januar 1962	4279	—	6	25	7	38	1,02	7,29

Letošnji januarski podatki nam kažejo nekoliko ugodnejšo sliko, kot je bila v januarju 1962, saj so izostanki zaradi bolezni manjši in tudi nesreče pri delu je manj, kakor v lanskem januarju.

Z doslednim izvajanjem varstva pri delu, dobro organizacijo dela

ter hitro in organizirano intervencijo zdravstvene službe bomo to znižanje lahko obdržali, če ne izboljšali. Pri tem pa je treba sodelovanje vsega kolektiva zlasti pa tistih, ki so neposredno odgovorni za varnost delavcev pri delu.

ZAHVALA

Dragi tovariši!

Izenaden sem bil, ko sem za novo leto 1963 prejel od gradbenega vodstva Ravne na Koroškem novoletno darilo. Sem upokojen zidar. Leta in bolezen mi ne dovoljuje več, da bi bil še član tega mojega kolektiva, med katerim v smislu še vedno živim. Čeprav sem že več kot eno leto upokojen in nimam več neposredne zveze z biošimi mojimi sodelavci, se rad spominjam na čase, ki sem jih preživel v kolektivu. Trden sem in v delu prekaljen, vendar nisem mogel zadrževati solz, ko sem sredi januarja prejel obvestilo o novoletnem darilu. Človek, ki živi dalj časa izven kolektiva, mu je vsaka še tako mala vez dragocena. Člani kolektiva so mi darilo dostavili na dom.

Gradbenemu vodstvu in celotnemu kolektivu podjetja »Gradiš« se najlepše zahvaljujem za oso skrb, ki jo nudi svojim biošim delavcem in to ne samo takrat, ko dela, ampak tudi še po upokojitvi. Takih podjetij je pri nas verjetno zelo malo. Podjetje, ki tako skrbi za svoj kolektiv, je vredno zaupanja.

Fridolin Breg
upokojenec

IZ JLA NAM PIŠEJO

Član našega kolektiva Ahme Smajić nam je iz JLA poslal naslednji dopis:

Dragi drugovi i drugarice!
Pre svega pozdravljam sve članove kolektiva i želim jim puno sreće u radu. Želim da preduzeće postigne što bolje rezultate.

Ja vam se zahvaljujem na Vjesniku koji mi šaljete. Kada dobijam Vjesnik i pročitam ga, osjećam se peseo i radostan kao da sam tamo. Ja ne mogu da dočekam kada ću da dodem iz vojske i popunim svoje radno mjesto i stupim u kolektiv, omiljeni ljudi i duhoviti. Sjećam se najviše moga poslovanja koji mi je dao moral, snagu in sve što može da bude najbolje i najkorisnije za jednog čovjeka. Ne čekam kada ću da dodem kući, nego u preduzeće i kolektiv ali će i to proći a ja ću vama doći.

Još jedan put pozdravljam sve članove kolektiva i želim jim puno sreće u radu.

Opomba uredništva:
Tudi mi vam želimo v vojski vse dobro in na skorajšnje svidenje! Slike zaradi pomanjkanja prostora ne moremo objaviti.

Novi kolektiv počitniškega doma na Pohorju in zimska idila

Gradbišče na otoku

Na malem otoku sv. Nikole pri Poreču gradi naše podjetje celo turistično naselje weekend hiše — Nekajurni obisk pri graditeljih tega naselja

Sredi novembra lani je mali, z borovim gozdičkom na gosto obrasli otoček sv. Nikole pri Poreču dobil čudne, nevsakdanje obiskovalce: prišli so ljudje z lopatami, krampi, vrtnalnimi stroji, kompresorji in drugim orodjem. Ljudje v delovnih oblekah in gumijastih škornjih. In zapeli so krampi in lopate, zabrneli motorji...

Ta nenavadna delovna skupina, ki je prekinila enolično jesensko tišino (zadnji gostje so se od Poreča poslovili že ob koncu septembra), ni bil nihče drugi kot ekipa »Gradisa«, ki je začela na otoku graditi celo novo turistično naselje. Približno 140 ljudi — po 40 iz Ljubljane in prav toliko iz Kranja, 30 z Jesenic in 25 iz Zaloga — se je lotila ne ravno lahke naloge: od 15. novembra lani do 15. aprila 1965 popolnoma usposobiti 31 weekend hiše, v katerih bo točno 300 ležišč.

*

Ob pomolu je že čakala barka, ko je šofer Karel Dragan varno pripeljal šefa Bernarda Gabrijelčiča in mojo malenkost čez vse ovinke in klance, ki se vlečejo od Kopra tja do Poreča. Sonce je sijalo prav prijetno toplo na brezoblačnem nebu, tako da bi človek lahko mimogrede pozabil, da smo še sredi trde zime — šele na začetku februarja.

Skočili smo v barko, krmar Jože Bagari je pognal motor in čoln je zarezal brazdo v mirno morskno gladino. Po kratki vožnji — otoček je oddaljen na najožjem mestu od kopna morda kakih 250 ali 300 metrov — smo že pristali na otoku.

Prvi vtis ni bil ravna vabljev: posod še ostanki snega, kupi blatne, mastne ilovice, ki se je lepila posod — na čevlje, lopate delavcev, na kolesa traktorja, ki je vlekel kdo ve kakšen tovor.

Toda sonce, ki je še vedno prijetno grela, nam je spet vtilo dobre volje in odšli smo po snegu in blatu pogumno okrog otoka, da vidimo, kako je napredovala gradnja.

Prve hišice, ki so se obrnjene proti Poreču, mi še niso dale prave podobe o bodočih weekendih, šele pozneje, ko sva s tovarišem Gabrijelčičem in še nekaterimi tovariši obšla ves otok, sem lahko bolje dojel to turistično naselje. Vsekakor je hotel »Riviera«, ki je investitor te gradnje, našel na otoku sv. Nikole zelo primerno postojanko za domače in tuje goste, saj je borov gozdiček res prijeten in bo nedvomno tudi v najbolj pasji vročini nudil turistom prijetno osvežitev. Precej dela bo edinole še z ureditvijo celotnega otoka — z ureditvijo poti in vseh komunalnih naprav (voda, elektrika, kanalizacije itd.), kajti brez teh naprav tudi najlepše weekend hišice ne bi imele prave vrednosti.

Tudi projektant teh hišic, tovariš ing. Milan Arnež je zelo dobro rešil svojo nalogo. Vsaka hišica bo sestavljena iz več »celic« — dveh,

treh ali štirih. V vsaki »celici« — enostavneje povedano: sobi — bo imel gost res maksimum udobja. Vsaka soba ima po dve postelji, vrh tega pa še loggijo, predprostor in sanitarije. Velik 50-litrski bojler bo zadoščal, da se bo gost pod prho lahko umil tudi s toplo vodo, v sanitarnem prostoru je seveda še umivalnih in stranišnih školjka. V sobi so tudi vzdane omare in potrebno pohištvo, celotna površina takšne »celice« pa meri okrog 22 m². Skratka, udobje, ki ga lahko dobimo samo v prvovrstnih velikih hotelih.

Med ogledovanjem ene izmed hišic sta se nam priključila dva tovariša, ki vodita nekatere oddelke — mladi tehnik Vinko Damjan in delovodja Janez Zevnik iz Kranja.

»Kako gre kaj delo?« sem ju po-
baral.

Povedala sta, da zadnje dni še kar gre, prej pa je bilo zelo hudo. Sredi januarja je tudi tu — tako kot po vsej Sloveniji — pritisnil hud mraz. Živo srebro je zdrknilo na 7 pod ničlo, zapadlo je precej snega, vrh vsega pa je še pošteno vlekle prava primorska burja.

»Več dni sploh nismo mogli delati,« je pripovedoval mladi Celjan. »Ljudje so v tem mrazu precej trpeli, zlasti tisti, ki so bili nastanjeni v lesenitih hišicah, ki jih ni mogoče kuriti.«

Zanimalo me je, kako je zdaj nasploh v tej ekonomski enoti urejeno življenje, kako je s hrano in drugimi delovnimi pogoji.

»Delamo od 7. ure zjutraj do 17. popoldne z uro odmora, tako da izkoristimo svetlobo. Najbolj nas je januarja prizadejal mraz, tako da 3 ali 4 dni sploh nismo mogli delati. Pa tudi druge dni ni bilo mogoče delati s takim tempom, kot bi delali, če bi bile vremenske razmere normalne. S hrano pa so nekateri zadovoljni, drugi pa spet nekoliko godrnjajo,« se je smejal tovariš Damjan.

»Kakšna pa se zdi hrana vam?« sem se obrnil k tovarišu Zevniku.

»Ja, veste, to je pa različno. Zame je dovolj. Imamo pa vmes tudi takšne, ki mu trije obroki ne zadoščajo. Vsak ima svoje navade: eden ima rad bolj mastno hrano, drugi ne, tretji ima rad ribe, četrti jih ne mara itd.«

»Jaz se ne bi dosti pritoževal nad hrano,« se je vmešal tovariš Damjan. »Marsikje sem že bil na hrani, toda po vseh menzah je slabše. Seveda pride včasih tudi jed, ki mi ne diši. No, takrat pač jed pustim.«

»In koliko plačujete za hrano?«

»Delavci plačajo dnevno 350 din, čeprav nam hotel »Riviera«, ki pripravlja hrano, zaračunava za vse obroke dnevno po 416 din,« je pojasnil tovariš Gabrijelčič. »Razliko pač krije podjetje.«

V neki hišici smo našli tri monterje iz obratov, ki so hiteli delati, da je bilo veselje. Poldeta Krašovca sem zapletel v kratek pomenek.

»Ste zadovoljni s hrano?«

»Sem! Ne pojem dosti, nisem med pozeruhi.«

»Kaj pa delo?«

»O, že gre. Prejšnje dni je bilo sicer hudo. Tri dni smo delali v dežju ves dan, da smo bili premočeni do kože. Delo je moralo biti dokončano. Potem je prišel pasji mraz. No, upajmo, da bo zdaj že boljše.«

»Kako pa je s terensko in sploh z zaslužkom? Menda vam kar dobro kaže?«

»Če ne bi bilo terenske, se sploh ne bi splačalo tu delati,« je hitro odgovoril.

No, ker smo že pri zaslužku. Ekonomska enota na otoku sv. Nikole ima najvišjo vrednost točke v »Gradisu« — 95 din. Vrh tega dobijo še vsi terenski dodatek — od 160 do 400 din (v bruto znesku, od katerega se odbije 15%), pač glede na kvalifikacijo.

»Torej, kako bo zdaj?« sem vprašal tovariša Gabrijelčiča, ki ima kot šef koprškega gradbenega vodstva »na plečih« še to gradbišče.

»Ja, vidite, mraz nas je res precej zavrl in nam je sploh povzročal najhujše preglavice. Kakih 10 do 14 dni smo v zaostanku. No, pa upam, da bo zdaj konec hudih presenečenj, ki nam jih je letos namenila zima. Prepričan sem, da bomo zamujeno nadoknadili. Čeprav to ne bo tako enostavno, saj je rok 15. april res oster.«

Blizu obale, kjer je že čakal čoln s krmarjem Jožetom, smo si ogledali še gradbišče nove restavracije. Le-to gradi GV Ljubljana v svoji režiji. Restavracija bo moderen hotelski objekt, ki bo lahko dnevno nahranil do 400 gostov.

Kmalu je motor spet zabrnul in barka je že rezala gladino morja. Sonce se je že rahlo nagibalo k zatonu.

»Precej so prestali te dni ljudje na otoku,« je pretrgal molk tovariš Gabrijelčič. »Vprašajte na primer našega Bagarija! Marsikatero noč ni niti za hip zatislil očesa. Samo pomislite: ves material je bilo treba v tej barčici zvoziti s kopnega na otok. In tega materiala ni ravno malo.«

Se nekaj metrov in barka je rahlo butnila ob pomol.

»Srečno pot! Na svidnje!« je pomahal krmar Jože.

»Tudi vam srečno! In veliko uspeha pri delu!«

Mali kamion »Zastava« je že zabrnul in jo spet urezal proti Koprui.

P.

Dobili smo zobno ambulanto v Mostah

Prejšnji mesec bi lahko v analih našega podjetja — če bi namreč kdo vodil kroniko »Gradisa« — zabeležili pomemben dogodek: naše podjetje je v Mostah v Ljubljani dobilo svojo zobno ambulanto.

Ceremonial ob otvoritvi je bil seveda intimno skromen.

Otvoritvi zobne ambulante so prisostvovali šef zdravstvenega doma v Mostah dr. Joža Čuček-Dolenšek, šef zobnega oddelka dr. Zoran Arnež, mladi zobozdravnik dr. Peter Gabrovec (ki bo, mimogrede povedano, odslej imel na skrbi zobe nas vseh in naših vajencev) in še nekateri mladi stomatologi; od strani našega podjetja pa ing. Štefan Mesarič (ki je nadomeščal službeno zadržanega glavnega direktorja), ing. Tone Pogačnik in drugi.

Dr. Arnež je v kratkih besedah pojasnil, kako danes po vsem svetu naraščajo zobne bolezni in povzročajo celotnemu gospodarstvu vedno večjo škodo. Tudi Jugoslavija pri tem ni izjema — zobnih bolezni je vedno več. Seveda pa je zdravljenje najrazličnejših zobnih bolezni zelo drago, neprimerno cenejše in uspešnejše za skupnost in posameznika je preprečevanje bolezni. Zato lahko pozdravimo pobudo, ki je vznikla v našem kolektivu, da smo pristopili v Ljubljani k načrtnim pregledom vseh zaposlenih. S takšno preventivno službo bomo že v kali zatrli marsikatero bolezen, preprečili marsikatero bolečino in neprespano noč in ne nazadnje tudi marsikateri izostanek od dela, v hujših primerih pa celo nastanek hudih bolezni, ki imajo svoj vir in začetek v zobnih boleznih.

Seveda pa je bila pobuda za široko preventivno akcijo šele prvi del poti. Zdravstveni dom v Mostah so lani sicer spravili pod streho,

zmanjkalo pa je sredstev za popolno opremo vseh oddelkov. Tako so ostale prazne sobe, kjer bi morale biti zobne ordinacije z vsemi potrebnimi napravami. Prav tu pa sta našla skupni jezik naše podjetje in zdravstvena ustanova v Mostah. Delavski svet našega podjetja je sprejel sklep, da nakupi vso potrebno opremo za zobno ordinacijo v znesku 3 milijone in 71.000 dinarjev, zdravstveni dom pa je dal lani našemu podjetju zato razumljivo prednost — dobili smo stomatologa, ki se bo v glavnem posvečal našim ljudem in njihovim svojcem.

S to koristno akcijo smo ubili dve muhi na en mah: zdravstveni dom v Mostah je dobil potrebno aparaturo in bo z njo lahko občutno razbremenil ostale zobne ambulante, naše podjetje pa si je s svojo ambulanto v okviru zdravstvenega doma zagotovilo boljše pogoje zdravljenja. Predvsem bo odpadlo za marsikoga čakanje v ordinacijah, ki

lahko posamezniku odvzame dragocene ure.

Pobuda našega podjetja je že opogumila precej kolektivov v Mostah, ki se že zanimajo za podobne oblike sodelovanja (Teol, Komunalna banka, Kemična tovarna itd.). Vsekakor bi bilo želeli, da bi bilo takšnega koristnega sodelovanja med zdravstvenimi delavci in podjetji čim več.

Aparatura, ki jo je kupilo naše podjetje, je res najsodobnejša (izdelana po licenci firme »Siemens«) — sicer pa upamo, da si jo bodo osebno gledali vsi člani našega kolektiva v Ljubljani.

Za konec pa še obvestilo za tiste, na ambulanta, ki jo vodi dr. Peter ki morda tega še ne vedo: naša zob-Gabrovec, je namenjena vsem zaposlenim pripadnikom »Gradisa« v Ljubljani — Centrali, GV Ljubljana, Centralnim obratom, Betonarni in GV Zalog. Ambulanta ordinira vsak dan (razen sobote, nedelje in praznikov) dopoldne od 7.30 do 11.30 ure (za svojce) in popoldne od 14. do 20. ure. Prepričani smo, da v naših vrstah ne bo strahopetnežev, tako da bo imel dr. Gabrovec dela na pretek.

Sistematični pregled zob v enotah na ljubljanskem področju (pregledi so bili ob koncu januarja) pa nam dajejo naslednjo sliko:

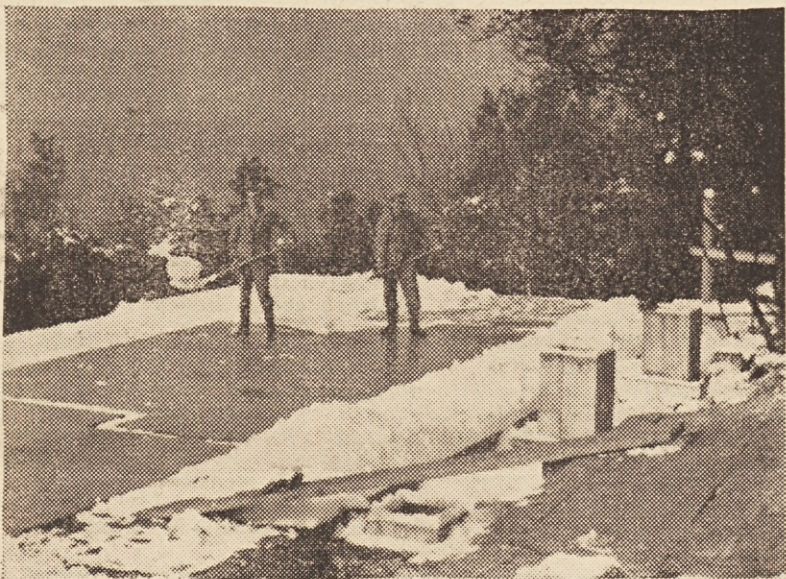
skupno pregledanih 625 delavcev od tega:

brez kariesa (zdravih) 14 delavcev sanirano (popravljenih) 54 delavcev (zobna gniloba) karies do 25% — 410 delavcev

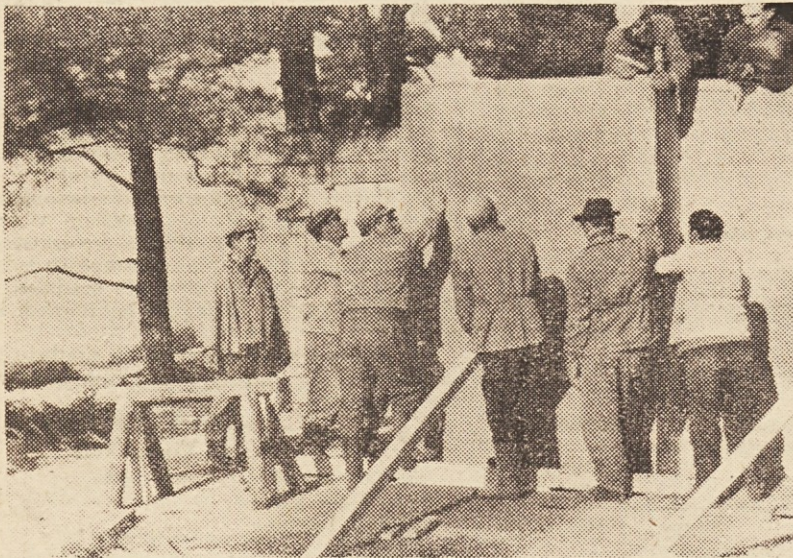
(zobna gniloba) karies 25% in več — 77 delavcev,

Tovariš Jože Bagari je sicer žerjavist, tokrat pa dela v Poreču kot krmar. S svojo barko je moral ves material prepeljati na otok sv. Nikole. Marsikdaj je bila njegova barka v prometu vso noč

Rekli so nam, da gremo na »letovanje« na morje, sedaj pa...

Upamo, da je danes v Poreču že skopnel sneg. Delavci pri postavljanju predelnih sten

V ceno »na ključ« seveda ni bilo všteto kidanje snega

Zmagoslavje domačinov

Kakor vsako leto so bile tudi letos razpisane zimske športne igre »Gradisa«, pod pokroviteljstvom gradbenega vodstva Ravne na Koroškem.

Prireditelj se je za brezhibno organizacijo res zelo potrudil, saj je imel res dobrega organizatorja in je prav, če javno pohvalimo vestne sodelavce: odlične speakerja Ivana Hercoga, glavnega sodnika Franca Gornika, zapisnikarico Sonjo Gašperjevo in vse, ki so sodelovali pri tekmovanju, pa še KZ Crna, ki je poskrbela za okrepčila in nabiranje novih moči na cilju.

Nekatere ekipe so prispele že v sredo zvečer, tako da smo bili na dan pred tekmovanjem že vsi na svojih mestih. Vso grajo zaslužita enoti Ljubljane in Ljubljane-okolice, ki nista zmogli zbrati vsaj treh smučarjev in postaviti na start svoje ekipe, da o enotah Celje, Koper in Kranj sploh ne govorimo, saj že drugo leto zapored niso poslali svojih predstavnikov.

Zvečer so se vodje ekip in sodniki zbrali na »borbeni posvete in opravili zbiranje, tako da je bilo za drugi dan vse pripravljeno.

V petek 8. II. 1963 so se vsi tekmovalci ob prekrasnem sončnem vremenu ob 9.45 že zbrali na startu

za veleslalom. Proga je potekala na obronkih gričev Crne, dolga je bila ca. 1050 m, z višinsko razliko ca. 80 m in je imela 14 vrtic. Za vse tekmovalce, razen za po enega iz Raven, Jesenic in Skofje Loke je bila kar zahtevna in dokaj težka.

Zenske so imele isto progo in so jo z »lahkoto« prevozile prav vse do cilja. Tov. Anici Perme pa se je tik pred ciljem dogodila majhna nevspešnost. Čeprav je do sem vozila v velikem slogu, jo je prav pred ciljem zemeljska privlačnost spravila na tla in s tem so bili pokopani vsi upi. Tistih nekaj metrov do cilja je na posebno željo publike kar »prepuzala« v cilj. Važna je borbenost. Še huje se je zgodilo tov. Ivici, ki je vozila za njo. Srečno je prispela do cilja, tu pa je tako nesrečno zadela s smučko v cilj, da je vse skupaj enostavno »demontirala«, torej sam cilj s sodniki, časomerilci in ostalimi funkcionarji vred je pomedla v sneg. Dobro volje torej dosti!

Tehnični rezultati veleslalomu pa so:

	Doseženi čas	Točke	Enota
1. Maks Cekon	0:53.1	53,1	GV Ravne
2. Jože Zupan	0:54.3	54,3	GV Jesenice
3. Stanko Oblak	1:00.4	60,4	Skofja Loka
4. Marjan Starovašnik	1:02.5	62,5	GV Maribor
5. Janez Pirc	1:05.2	65,2	Skofja Loka
6. Valter Stropnik	1:06.7	66,7	KO Maribor

Rezultati tekmovanja v veleslalomu — članice

1. Ljuba Tome	1:54.8	Centrala Ljubljana
2. Ana Perme	2:14.5	Centrala Ljubljana
3. Ivica Zorko	3:05.2	Centrala Ljubljana

Takoj nato so se tekmovalci podali na start za slalom. Ta je imel 18 vrtic, dolg je bil ca. 400 m in je imel ca. 40 m višinske razlike. Obe progi je lepo pripravil in trasiral znani tekmovalac iz Crne Viktor Miklavc, za kar mu gre posebno priznanje in javna pohvala.

V slalomu je bilo več padcev, kar kaže na premajhno koncentracijo tekmovalcev, torej ti padci so za vse druge razen številke 15, katera je startala na drugo nesrečo še v petek, »neodpustljivi«. Slalom je imel dva teka, tehnični rezultati pa so tile:

Rezultati tekmovanja v slalomu — člani

	I. tek	II. tek	Skupaj	Točke	Enota
1. Jože Zupan	0:39.2	0:39.2	1:18.4	78,4	GV Jesenice
2. Stanko Oblak	0:40.9	0:46.1	1:27.0	87	Skofja Loka
3. Janez Pirc	0:44.6	0:51	1:35.6	95,6	Skofja Loka
4. Valter Stropnik	0:45.9	0:51.5	1:37.4	97,4	KO Maribor
5. Rupert Babič	0:51.2	0:47	1:38.2	98,2	GV Maribor
6. Ivan Jamnik	0:52.1	0:47.1	1:39.2	99,2	GV Ravne

Diskvalificirani

1. Maks Cekon GV Ravne,
2. Jernej Jeršan, centrala,
3. Miha Fortuna, CO Ljubljana,

Rezultati tekmovanja v slalomu — članice

1. Ana Perme	0:45.8	Centrala Ljubljana
2. Ljuba Tome	2:50.3	Centrala Ljubljana

Povedati moramo, da je moralni zmagovalac slaloma ravno tako Cekon Maks, ki pa je na startu prvega teka »pobegnul«, ta pobeg pa ni znašal niti 2 sekundi, v obeh tekih je imel za 4 sekunde boljši čas od druge plasiranega. Na poziv vodje ekipe Jesenic ga je kasneje sodniški zbor diskvalificiral.

Za alpske voznike je bilo torej tekmovanje končano, na sceno pa so stopili tekači. Približno ob 15. uri se je podal na progo prvi tekmovalac. Proga je bila dolga 5 km in je potekala po dolini proti Koprivniku in pod skakalnico nazaj k cilju.

Posebno pohvalo zaslužita oba tekmovalca iz Skofje Loke, ki sta tekla kar s terenskimi smučmi in tako doprinesla svoji ekipi dragocene točke, katere so jim pomagale v skupni uvrstitvi na II. mesto. Zelo lepo se je uvrstil tudi Maks Cekon iz Raven, čeprav je startal v vseh disciplinah in povsod dosegel zadovoljiv uspeh. Seveda se morajo ravenski tekači v veliki meri zahvaliti »očetovskemu vodstvu« bivšega olimpijca Štefana Rohača.

Tehnični rezultati teka na 5 km pa so tile:

	Čas	Točke	Enota
1. Andrej Repe	14:12	85,2	GV Jesenice
2. Ivan Jamnik	15:07	90,7	GV Ravne
3. Maks Cekon	15:41	94,1	GV Ravne
4. Janez Černe	16:19	97,9	GV Jesenice
5. Pavel Starovašnik	17:43	106,3	Skofja Loka
6. Tone Zaletelj	17:57	107,7	GV Ravne
7. Janez Kokalj	18:47	112,7	GV Jesenice

Takoj po končanem tekmovanju so se vsi tekmovalci podali na težko zaslužen kosilo. Medtem ko so po kosilu menjali svojo garderobo, je sodniški zbor z glavnim sodnikom tov. Francem Gornikom izračunal rezultate, nakar jih je Sonja Gašpar z urno roko stenodaktilografke spravila v red in vsak vodja ekipe je čez dobri dve uri prejel po en izvod skupnih rezultatov posameznikov in ekip.

Ob 10.50 uri je bila ob prisotnosti vseh nastopajočih ter gostov z gradbišča Ravne, ing. Maistra, predstavnika sindikata Lorenčiča in Mandeljca svečana razglasitev rezultatov, podelitev diplom in nagrad. Po stari koroški navadi so dobili tudi zadnje plasirani tekmovalci »tolažilno« nagrado, in sicer kranjsko klobaso z buteljko na razstavi nagrajenega vina »Venerino mleko« in dudko. Nekateri so jim zavidali, padale so celo pripombe: »Zakaj nisem še večkrat padel, bi dobil vsaj nagrado!«

Rezultati posameznih ekip in skupnega plasmaja pa so naslednji:

REZULTATI

uvrstitve ekip v posameznih disciplinah na tekmovanju za ekipni pokal Gradisa

Veleslalom:	Točk
1. GV Ravne na Koroškem; (Maks Cekon, Ivan Jamnik, Tone Zaletelj)	192,7

2. GV Skofja Loka; (Stanko Oblak, Janez Pirc, Albin Bernard)	197,1
3. KO Maribor; (Valter Stropnik, Franc Klinec, D. Postružnik)	208,5
4. GV Maribor; (Marjan Starovašnik, J. Postružnik, R. Babič)	211,2
5. KO Ljubljana (Anton Zupan, Miha Fortuna)	240,7
6. GV Jesenice (Jože Zupan)	255,1
7. OGP Ljubljana (Anton Šuster, Štefan Lavriša, Tone Altbauer)	270,0
8. Centrala Ljubljana (ing. Milan Arnež, Osvin Novak, Jernej Jeršan)	276,3

Slalom:

1. GV Skofja Loka (Stanko Oblak, Janez Pirc, Albin Bernard)	504,5
2. GV Ravne na Koroškem (Ivan Jamnik, Tone Zaletelj, Ivan Grabner)	509,4
3. KO Maribor (Valter Stropnik, Franc Klinec, D. Postružnik)	544,0
4. GV Maribor (Rupert Babič, J. Postružnik, M. Starovašnik)	549,3
5. KO Ljubljana (Anton Zupan, Miha Fortuna)	522,7
6. OGP Ljubljana (Štefan Lavriša, Tone Altbauer, Anton Šuster)	529,9
7. GV Jesenice (Jože Zupan)	532,4
8. Centrala Ljubljana (Osvina Novak, ing. Milan Arnež, Jernej Jeršan)	548,9

Teki:

1. GV Ravne na Koroškem (Ivan Jamnik, Maks Cekon, Tone Zaletelj)	292,5
2. GV Jesenice (Repe Andrej, Janez Černe, Janez Kokalj)	295,8
3. Skofja Loka (Pavel Stanovnik, Albin Bernard, Stane Oblak)	588,4

Vsa tri prva mesta so zasedle tekmovalke Centrale podjetja

4. — 8 mesta:	Točk
KO Maribor	430,8
KO Ljubljana	430,8
OGP Ljubljana	430,8
GV Maribor	430,8
Centrala Ljubljana	430,8

REZULTATI

ekipnega tekmovanja

na 5. zimskošportnih igrah Gradisa Slovenije v Crni na Koroškem dne 8. februarja 1963

	Skupno točk
I. Ekipa GV Ravne na Koroškem v sestavi: Maks Cekon, Ivan Jamnik, Tone Zaletelj, Ivan Grabner	794,6
II. Ekipa KO Maribor v sestavi: Valter Stropnik, Franc Klinec, Drago Postružnik	983,3
III. Ekipa Lesnega obrata v Skofji Loki v sestavi: Stane Oblak, Janez Pirc, Albin Bernard, Pavel Starovašnik	990,0
IV. Ekipa GV Maribor v sestavi: Marjan Starovašnik, Jože Postružnik, Rupert Babič	991,3
V. Ekipa GV Jesenice v sestavi: Jože Zupan, Andrej Repe, Janez Černe, Janez Kokalj	1083,3
VI. Ekipa KO Ljubljana v sestavi: Anton Zupan, Miha Fortuna	1194,2
VII. Ekipa OGP Ljubljana v sestavi: Anton Šuster, Štefan Lavriša, Tone Altbauer	1230,7
VIII. Ekipa Centrale Ljubljana v sestavi: ing. Milan Arnež, Osvin Novak, Jernej Jeršan	1256,0

Nato je sledila pogostitev vseh navzočih, slavnostna večerja, ki pa je kljub svojemu bogastvu le trajala predolgo. To je tudi edini spodrsrljaj na tem tekmovanju. Zabavni del »tekmovanja« se je nadaljeval v plesnem razpoloženju pozno v noč. Mnogo so si imeli povedati stari znanci med seboj, tukaj ob dobri kapljici so se razvezali jeziki tudi tistim, ki sicer manj govorijo, ob prijetni glasbi, za katero je poskrbel kvintet »Veseli fužinarji«, so se vrteli, seveda v ritmu »twista«, v najrazličnejših kombinacijah pozno v noč.

Zopet so tekme pri kraju, lepo nas je sprejela prijazna koroška vasica, še si homo želeli priti v ta koroški kot. Vsak je odnesel nekaj lepega s te pedi koroške zemlje, nekaj spomina na srečanja z znanci in prijaznimi domačini, za katere je značilna res neprisljlena prijaznost ter vljudnost, katere smo bili deležni prav vsi.

In na koncu še nekaj nenavadnih izjav posameznikov:

Tone Zaletelj: »Mazal sem s smirkovim papirjem.«

Marjan Starovašnik: »Vozil sem brez sečnega dovoljenja. Vsi so pa premalo gledali na stil, stil je važen!«

Šef gradbenega vodstva Ravne na Koroškem med organizatorji tekmovanja in delom tekmovalcev. (Seveda šef tov. ing. Lojze ni tekmoval pri teku na 5 km)

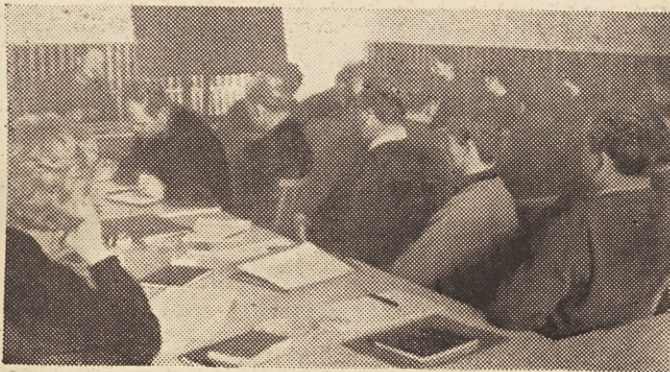
»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis, Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča v Ljubljani — izhaja mesečno

»Rožca k rožici« — ob rojstnem dnevu pomočnika glavnega direktorja ing. Jožeta Uršiča. Srečno!

Bodoči strojniki — upravljalci gradbenih strojev

S seminarja za tehnično strokovni kader na Pohorju

Doktor Zoran Arnez (z očali) v razgovoru s člani našega kolektiva

Kljub muhasti zimi, ki nam je letos povzročila mnogo težav, smo uspeli »zapreti objekt« in tako omogočili izvajanje inštalacijskih del. Dovršitveni rok je zelo kratek in penali

100 tisoč dinarjev na dan niso mačje solze. Zato gradisovci na industrijski pekarni v Mariboru lovijo vsako uro, kajti na pekarni je čas res zlato

Odmor koristijo tečajniki na prostem

NEKAJ VTISOV S POTI PO SOVJETSKI ZVEZI

Polmontaža v Moskvi

Ker je za nas zelo zanimiv prehod od klasičnega načina gradnje na gradnjo z uporabo vse večjega števila tipiziranih in industrijsko izdelanih elementov, torej tako imenovano polmontažo kot vmesno stopnjo na montažo, smo si ogledali tudi večje tovrstno gradbišče v Moskvi, kjer gradijo osem- do desetnadstropne stanovanjske stavbe. Take vrste gradnje uporabljajo povsod tam, kjer je gradbeni okoliš majhen, močno oddaljen od centrov montažne gradnje, kjer morajo graditi posamezne, med seboj različne objekte za zapolnitev vrzeli v zazidanih mestnih površinah itd.

Zidovi, zunanji in nosilni notranji so opečni, v spodnjih etažah 8-nadstropnih objektov 45 cm debeli, v zgornjih nadstropjih manj. Fasada je vsa obložena s silikatno opeko, ki je zelo lepa, fugirana in neometana. Zidana je istočasno z notranjim zidom. Tako obložene fasade zelo lepo učinkujejo, če so obdane s kompleksi zelenja. Omenjeni obodni in nosilni notranji zidovi so edine konstrukcije, ki so izdelane na licu mesta. Vsi drugi elementi stavbe so tipizirani, industrijsko izdelani in montažni, in to:

- stropne votle plošče 120 × 600 cm,
- predelene stene 6 cm debeline čez celo širino ali višino stene.
- stebri s konzolami za montažne preklade,
- stopnice, podesti, balkoni, ventilacijski bloki, okenske preklade.

Vse te elemente pokladajo s 3-tonskimi žerjavi. Spajajo samo z malto in konstrukcijskim varjenjem na stikih brez posebnega opiranja med montažo. Dočim je zidava zidov sorazmerno zamudna (14 dni za etažo) in zida običajno brigada delavk-zidarjev, je montaža hitro končana. Surova gradnja 8—10 nadstropnega bloka do III. faze torej traja 5—7 mesecev, obrtniška dela pa 3—4 mesece (!). Plan gradnje takega bloka dovoljuje 9-mesečno gradbeno dobo, dejanski čas je 8—10 mesecev. Gradijo kontinuirano skozi vse leto, torej tudi pozimi pri temperaturah do —20° C. Pozimi grejejo malto do 50° C in dajejo kemična sredstva za vezanje. Dodajanje kalcijevega klorida so pri stanovanjski gradnji prevodili zaradi kasnejšega izločanja klorida. Zaradi večje varnosti vlaga- gajo pozimi v malto vsake četrte horizontal-

ne fuge opečnega zidu še armaturno mrežo premera 5 mm z zankami 8 cm.

Kot omenjeno, so fasade neometane (odpadejo fasadni odri), notranji ometi pa so zaradi majhnih toleranc v opeki zelo tanki. Težijo k tako imenovanim »suhim ometom«. To so 1 cm debele plošče iz lepenke — gipsa-lepenke. Te plošče lepijo na zid z mavcem. Preko ometov lepijo tapete. Suhi ometi so prikladni posebno za delo pozimi.

Organizacija dela je podobna tisti pri montažni gradnji. »Nulti cikl«: dela do plošče nad temelji in kletjo izvrši posebno podjetje, specializirano za ta dela. Isto podjetje izvede tudi vse inštalacijske priključke v zemlji in kletni inštalacijski etaži. Od nulte cikla dalje izvaja dela gradbena operativna. Malto za omete in zidavo ter potrebne minimalne količine betona dovažajo na stavbišče iz centralnih maltarn in betonarn gradbenega trusta. Da malta med prevozom ne segregira in da je bolj plastično obdelana, ji dodajo manjšo količino gline. Vse transporte opravijo specializirana podjetja, ki so opremljena z najrazličnejšimi namembnimi prevoznimi sredstvi.

Obrtniške storitve so mnogo manj kvalitetne kot pri nas (izjema so le reprezentativne stavbe). Ta razlika v kvaliteti je posebno očitna pri izdelkih iz lesa, opleskih, okovju, oprepi s štedilniki, umivalniki, sanitarijami itd. Kot vzrok za slabo kvaliteto izdelkov obrtniških del so nam navedli boj za množičnost in naglico. Prevladuje mnenje, da trenutno ni kvaliteta opreme in obrtniških del najvažnejše, saj je stanovanjska stiska tako velika, da je vsak srečen, da se lahko vseli v novo stanovanje, takšno kakršno je.

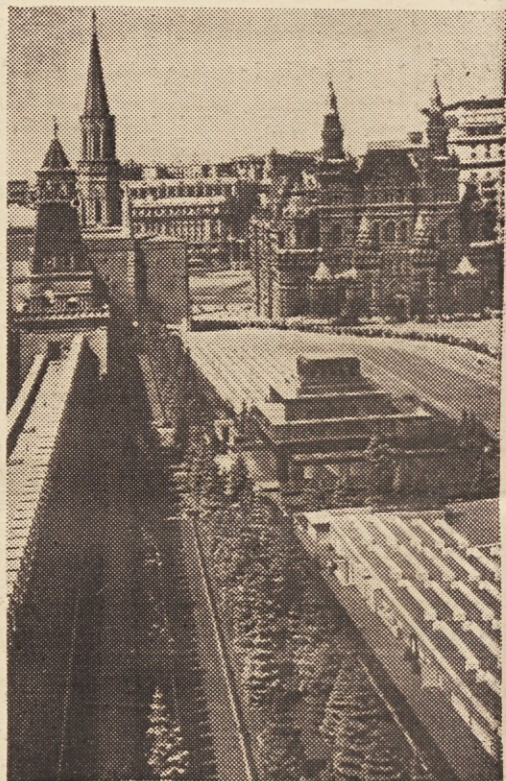
Sčasoma si ga sam uredi in izboljša, saj je najemnina minimalna in znaša npr. za tri-sobno stanovanje s kopalnico, plinom, centralno kurjavo (ta je v vsakem bloku), vodo in elektriko največ 8% minimalne delavske plače v gradbeništvu. V tej ceni pa je že tudi vračunano plačilo vseh navedenih komunalnih uslug (voda, elektrika, kurjava, plin itd.) Funkcionalno pa so stanovanjski tlorisi dobro preštudirani in ustrezajo vsem zahtevam.

Jasno je, da je celotni opisani sistem polmontaže prilagojen razmeram v ZSSR tako glede zahtev prebivalstva, urbanizma, klime itd. Marsikaj pa bi bilo možno prenesti na naše razmere. Tu mislim predvsem na konstruktivno oblikovanje, ki mora omogočati uporabo čimvečjega odstotka industrijsko proizvedenih elementov, na uvedbo tehnološke gradnje, ki bi omogočila kontinuitetno gradb. sezono tudi čez zimo in s tem skrajšanje naše gradbene dobe za podobne objekte. Ta je v primerjavi z dosežki v ZSSR za 50 do 70% daljša. Z uvedbo novih materialov in izvedb pri obrtniških delih in poenostavitvi teh del bi bilo možno odločilno vplivati na gradbena dela tudi pri nas.

S tem mislim, da sem na kratko podal nekaj značilnih vtisov našega študija gradbeništvu v ZSSR in mi ostane samo še kratek pregled zanimivosti iz življenja Moskve, Leningrada in njihovih delovnih ljudi, o tem pa drugič.

(Konec sledi)

Ing. Alfred Peteln

Leninov mavzolej na Rdečem trgu

Koordinacija dela je osnova DOBRE ORGANIZACIJE

Vzdrževanje opaznih vibratorjev je poleg pravilne montaže in električnega priključka druga važna plat. Visoko število (8800 obratov na minuto) in težavni pogoji dela zahtevajo dosledno nego in reden pregled po določenem številu obratovalnih ur, to je 150 do 200. Takrat je treba vibrator demontirati, očistiti, ležaje oprati s čistim bencinom ter na novo namazati. Prostornina za mast naj bo samo dve tretjini napolnjena z mastjo.

Okvare bodo zelo redke, če opravljamo redne preglede. Poškodbe so možne zaradi izrabljenosti ležajev, kar povzroči pregore- torja ob stator. To lahko popolnoma prepre- čimo. Druga možna okvara je občutljivejša. Zaradi nesolidnega priključka lahko pride do pregoreja statorskega navitja. Vendar vzrok ni samo v tem. Slaba kontaktna mesta v vtičnicah, stikalih in priključni plošči, ali delno prekinjen dovodni kabel lahko povzročijo pregoreje. Vse te momente pa lahko preprečimo z rednimi pregledi in pravil- no zaščitno napravo, ki reagira na električne vzroke napak in stroj ob okvari samo- dejno izključi. Taka poškodba, ki je povzro- čila prekinitev obratovanja stroja, pa še ni tako velika, da bi zaradi nje navitje prego- rel. Drugi vzroki pa so zelo redki. Iz na- vedenega se da povzeti, da s pravilnim vzdrževanjem lahko prihranimo mnogo nev- šečnosti v proizvodnji, na drugi strani pa dragocene devize, ki so potrebne za uvoz na- domestnih delov.

Frekvenčni in napetostni pretvorniki

Frekvenčni pretvorniki, ki jih uporabljamo v gradbeništvu za priključek raznih strojev so opazni vibratorji, igličasti vibra- torji z vgrajenim motorjem v glavi, pogon- ski motorji za mehanske vibratorje s pogo- nom gibljive gredi, razni odklopni in zidni rezkarji, vrtni stroji in odkopna kladiva.

Naše podjetje ima zdaj le dve znamki frekvenčnih pretvornikov, in sicer znamke »Wacker« in »Vibra«. Le-teh je malo in kva- litetno zaostajajo za pretvorniki znamke »Wacker«. Imajo prirejena dva priključka za vibratorske igle z vgrajenim elektromotorjem v glavi, vendar se je že pri novih pokazalo, da je pretvornik z dvema iglama preobremenjen. Praksa pa je potrdila, da je vsak pretvornik pregorel, če je bil obre- menjen na oba priključka, oziroma z dvema iglama.

»Wacker« pretvorniki so grajeni tipsko in jih lahko izbiramo za potrebne moči. Frekvenčni in napetostni pretvorniki nam služijo za zmanjševanje napetosti, ki ni ne- varna za ljudi ob dotiku in povišanju frek- vence. Vsi motorji, ki jih priključujemo na te pretvornike, morajo biti grajeni za ustrezno napetost in frekvenco. Paziti mora- mo, da teh motorjev ne priključimo v no- benem primeru na kako drugo napetost.

Pri frekvenčnih in napetostnih pretvor- nikih je vzdrževanje minimalno. Na vsakih 3000 obratovalnih ur je treba stroj demonti- rati in prečistiti. Ležaje je treba oprati v čistem bencinu ter pri sestavi na novo na- polniti z ustreznim maslom. Stroj je treba za- ščititi pred kapajočo vodo in brizgajočimi masami.

Posebno pozornost velja posvetiti elek- tričnemu priključku. Stroj se priključi na medfazno napetost 380 V. V tem primeru ga moramo ozemljiti. Izbrati je treba ustrezen prežez štirijilnega dovodnega kabla glede na dolžino in moč frekvenčnega pretvornika. Pri frekvenčnih pretvornikih so šibka točka drsni obroči in ščetke. Pri večji obrabi ščetk pride običajno do ožganih drsnih obrobov, kar povzroča motnje v obratovanju drugih priključenih strojev. Če pretvornike redno pregledujemo, praktično tudi do tega ne more priti.

Ludvik Snajder
(Se nadaljuje)

Pogled na stavbo polmontaže v Moskvi